

JAARGANG 2019 - NR. 1 - MAART

klankwijzer

nieuws- en informatieplatform van **KNMO**

Taptoes
gaan voor
kwaliteit

Muzieksector
bereikt jeugd

Muziek maken
met een beperking

Meet & Greet
Emily Beynon

NK'S SHOW, MARS & PERCUSSIE 2019

Foto: Erik Tipker Etdesign.nl

**15
JUNI**

Open Dutch Showcorps Championships - Assen

**22
JUNI**

NK Marching & Music Contest - Spakenburg

**22
JUNI**

NK solisten - Heel

Open NK jeugd - Huizen

**29
JUNI**

Foto: Erik Tipker Etdesign.nl

Kickstart

V

oilà, de nieuwe Klankwijzer. Het eerste gedrukte magazine sinds de lancering van het nieuws- en informatieplatform

KNMO Klankwijzer. Het multimediale concept ging eind vorig jaar de lucht in. De eerste reacties en resultaten zien er veelbelovend uit. De website www.klankwijzer.nl heeft met gemiddeld duizend bezoekers per dag een kickstart gemaakt. Het aantal paginaviews is inmiddels de twee ton ruim gepasseerd. Het abonneestbestand voor de wekelijkse nieuwsbrief groeit nog steeds. En ook het aantal mensen dat vanaf de nieuwsbrief

of de diverse Facebookpagina's de (gratis) digitale krant downloadt, stijgt iedere week. Fijn is ook dat onze commerciële partners goede resultaten op hun campagnes melden. Het loont dus om gebruik te maken van de faciliteiten die de KNMO biedt om verenigingsactiviteiten via het mediumplatform Klankwijzer te promoten.

Met de app is het nog even behelpen. Met name Apple stelt tegenwoordig hoge eisen aan een applicatie. Met zomaar even wat rubrieken van een website plukken om die via een app te presenteren, kom je niet meer door de keuring heen. We zijn bezig om een aantal leuke functionaliteiten te ontwikkelen. Hopelijk kunnen we ze over niet al te lange tijd introduceren. Het zal de vaste lezer ongetwijfeld opvallen dat de provinciale pagina's en de agenda in deze uitgave van

Klankwijzer ontbreken. Actueel nieuws en tijdgevoelige onderwerpen kun je terugvinden op onze digitale mediakanalen. In het fysieke magazine willen we vooral de buitenwereld tonen dat muziek maken in verenigingsverband een hobby is waar 150.000 Nederlanders enorm trots op zijn. Daarom ontvangen niet alleen de KNMO-verenigingen meerdere exemplaren van de gedrukte uitgave, maar sturen we het blad ook naar de portefeuillehouders cultuur bij gemeenten, provincies en rijk en naar alle openbare bibliotheken in Nederland. Om iedereen te laten zien hoe leuk het is om samen muziek te maken.

Frank Vergoossen
Redactie KNMO Klankwijzer

Colofon

KNMO Klankwijzer Magazine is een onderdeel van

KNMO Klankwijzer Magazine is het visitekaartje van de amateurmuzieksector in Nederland. Met achtergrondverhalen, reportages, interviews en informatieve artikelen over de instrumentale muziekbeoefening, een hobby waar 150.000 amateurmuzikanten in Nederland trots op zijn

Verschijnt 4 keer per jaar
(medio maart, juni, september en december)

UITGEVER

Frank Vergoossen Media Producties in opdracht van de Koninklijke Nederlandse Muziek Organisatie (KNMO)

REDACTIE

Frank Vergoossen
Telefoon: 06 22 70 92 00
E-mail: redactie@klankwijzer.nl
Website: www.klankwijzer.nl

VORMGEVING

Vergoossen Media Design

TEKSTCONTROLE

Petra van der Aart en Ineke van Loenen

DRUK

Drukkerij Koenen BV, Vlodrop

ADVERTEREN

(zowel in de digitale als geprinte nieuwskanalen van KNMO Klankwijzer)

Frank Vergoossen

Telefoon: 06 22 70 92 00

E-mail: redactie@klankwijzer.nl

Website: www.klankwijzer.nl/adverteren

ABONNEMENTEN

Jaarabonnement voor 4 uitgaven: 17,44 euro.

Opgave: redactie@klankwijzer.nl

VERSPREIDING

KNMO Klankwijzer Magazine wordt (in meervoud) verspreid onder:

- alle lidverenigingen van de:
 - Brabantse Bond van Muziekverenigingen
 - Organisatie van Muziekverenigingen in Fryslân
 - Muziekbond Groningen en Drenthe
 - Muziekbond Gelderland-Flevoland
 - Limburgse Bond van Muziekgezelschappen
 - Limburgse Bond van Tamboerkorpsen
 - Muziekorganisatie Noord-Holland en Utrecht

- Overijsselse Bond van Muziekverenigingen
- Zeeuwse Muziek Bond
- Zuid-Hollandse Bond van Muziekverenigingen
- portefeuillehouders Cultuur van alle Tweede Kamerfracties, gemeenten en provincies
- muziekscholen en conservatoria
- alle openbare bibliotheken in Nederland
- kunst- en cultuurinstellingen en organisaties
- externe partners
- persoonlijke abonnees

FRANK VERGOOSSEN MEDIA PRODUCTIES
JACQUES SCHREURSSTRAAT 26
6074 CS MELICK

Rechten: Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, vernieuwvuldigd of gereproduceerd zonder schriftelijke toestemming van Frank Vergoossen Media Producties. Frank Vergoossen Media Producties kan geen aansprakelijkheid aanvaarden voor de verstrekte juistheid en volledigheid van alle in deze uitgave opgenomen teksten en beelden. Alle genoemde prijzen en gegevens zijn onder voorbehoud

Inhoud

6 Meet & Greet Emily Beynon

 KNMO-kampioenen ontmoeten solofluitiste Emily Beynon

10 Taptoes gaan voor kwaliteit

 Vooruitblik op het taptoeseizoen

14 Is uw jeugdbeleid bij de tijd?

 Wat komt op 25 mei aan bod op de KNMO Inspiratiedag Jeugd en Educatie?

16 Respect voor *Volkstümlichkeit*

 Dirigent Jos Zegers over de blaasmuziek in Duitsland

20 Muziek maken met beperking

 Gerard Hilhorst over mensen met een beperking in de muziek

23 Publicist Thijs Adams

 “De mogelijkheden van het blaasorkest zijn nog niet volledig verkend”

28 VerenigingsMonitor LKCA

 Muzieksector weet de jeugd goed te bereiken

30 Blaasorkest zet Brel kracht bij

 Zangeres Micheline Van Houtem deelt het podium met amateurverenigingen

34 40 jaar Color Guard Nederland

 Verwezenlijking van een droom

38 De dirigent • Sarif Tribou

 “Muziek en verhaal hebben veel gemeen”

42 Verenigingsprofiel

 Kunst Na Arbeid Beek is trots op jeugdafdeling

44 Bondscoach Bibi Muller

 “Twirling is onderschatte sport”

48 Friesland pakt stevig door

 100.000 euro voor boost van Friese amateurmuzieksector

52 Warming-up voor musici?

 “Toch maar doen!”, zegt revalidatiearts Vera Baadjou

MEET & GREET EMILY BEYNON

“Muziek is een enorm cadeau voor spelers en luisteraars”

In de nieuwe rubriek Meet & Greet brengt KNMO Klankwijzer jonge muzikanten in contact met hun idool. Voor de fluitisten Nina Smeets en Kasper Punt is Emily Beynon het grote voorbeeld. De beide KNMO-kampioenen ontmoetten de solofluitiste van het Koninklijk Concertgebouworkest en vroegen haar het hemd van het lijf. “Ik leef nog iedere dag in een droom.”

TEKST: FRANK VERGOOSSEN • FOTO'S: FV MEDIA PRODUCTIES

Paspoort

Emily Beynon (1969) is solofluitiste van het Koninklijk Concertgebouworkest Amsterdam. Ze is geboren in Wales en begon haar fluitstudie aan de Royal College of Music bij Margaret Ogonovsky. Daarna studeerde ze bij William Bennett aan de Royal Academy in Londen en bij Alain Marion in Parijs. Ze soleert regelmatig bij vooraanstaande orkesten over de hele wereld en is tevens actief als kamermusicus. Op haar naam staan elf solo-cd's. Emily is een gepassioneerde en toegewijde docent. Ze verzorgt overal ter wereld masterclasses.

De begroeting is allerhartelijkst. “Laten we afspreken dat jullie me niet met ‘u’ aanspreken. Dan voel ik me al zo oud”, breekt Emily Beynon meteen het ijs. “Ik voel me enorm vereerd dat jullie mij hiervoor uitgekozen hebben. Echt heel bijzonder.” Drie kwartier vuren de beide 17-jarige muzikanten allerlei vragen af op wereldberoemde fluitiste.

Kasper: “Wat was het meest invloedrijke moment in je carrière?”

Emily: “Het moment dat ik werd aangenomen bij het Concertgebouworkest. Dat men vertrouwde in mij, potentie kon zien en mij zag als hun toekomstige collega. Het is voor mij een enorm eervol leerproces geweest. Natuurlijk moet je door een pittig proefspelproces heen, maar dan begint het eigenlijk pas. Elke dag, elke week, elk jaar leer ik enorm veel van de mensen om me heen, de geweldige dirigenten, de wereldtopsolisten waar we mee werken en het repertoire dat we spelen. Toen ik 24 jaar geleden proefspel

deed was het Concertgebouworkest voor mij een droom. Dat is het nog steeds. Een droom waar ik elke dag in mag leven.”

Kasper: “Is er een persoon die heel veel invloed heeft gehad op je carrière?”

Emily: “Als ik één persoon moet noemen, is dat wel mijn docent William Bennett, internationaal een grootheid op fluitgebied. Voordat ik bij hem ging studeren was hij al mijn voorbeeld. Niet alleen als speler en vanwege zijn passie voor muziek, maar ook als mens; zijn creativiteit, hoe hij de wereld ziet, zijn interesse, enz. Ik heb vier jaar les van hem gehad. Dat was echt waanzinnig.”

Nina: “Hou oud was je toen je wist dat je professioneel fluitist wilde worden?”

Emily: “Vanaf de eerste keer dat ik in een orkest speelde, ik was toen twaalf jaar, wist ik dat ik dit zoveel mogelijk wilde doen in mijn leven. Maar ik realiseerde me niet dat het ook iets kon zijn waar je je geld mee kon verdienen.

Vanaf mijn 12de ging ik elke zaterdag naar Londen, naar The Royal College of Music Junior Department. Een volledig dag muziek gerelateerde lessen. Daar ontdekte ik dat er nog meer van die gekke klassieke muziekliefhebbers waren als ik. Dat was op school absoluut niet het geval. Daar beschouwden ze me als een klassieke muziknerd. Toen ik van het conservatorium hoorde, besepte ik eigenlijk pas dat ik er misschien mijn beroep van kon maken.”

Nina: “Had je wel opties voor andere beroepen?”

Emily: “Hoewel mijn passie bij de muziek lag, had ik het ook wel leuk gevonden om iets anders te doen. Maar die beslissing heb ik eigenlijk uit handen gegeven. Ik ben toelating gaan doen voor het conservatorium met de gedachte dat als mensen die er echt verstand van hebben mij een studiebeurs toekennen, ik een kans maak. Dat is toen gebeurd. Dat was het moment waarop ik zei: ‘Oké, hier kies ik voor’.”

Kasper: “Is er ooit een moment geweest waarop je dacht: ‘Oei, dit gaat niet lukken? Die professionele carrière komt er niet?’”

Emily: “Nee, eigenlijk niet. Mijn geluk

was dat ik al een baan had voordat ik was afgestudeerd. Ik heb nooit het moment gehad dat ik afgestudeerd was en ik me moest afvragen: wat nu?”

Nina: “Is er iets dat je in de toekomst nog wil bereiken op het gebied van muziek?”

Emily: “Ja, ik droom ervan zo lang mogelijk te kunnen doen wat ik nu doe. Dat betekent dat ik harder moet werken. Want als je 49 bent, gaat alles toch een beetje moeilijker dan als je 39 of 29 bent. Je moet harder werken om op hetzelfde niveau te blijven. Maar er zijn vele dingen die je zelf niet in de hand hebt. Bijvoorbeeld hoe het gaat met je gehoor of de spieren van je lippen? Je kunt daar wel grote invloed op hebben, maar voor een groot deel is het toch afwachten wat de toekomst brengt.”

Kasper: “Hoe zorg je ervoor dat je elke dag toch weer dat stapje verder kunt maken?”

Emily: “Een heel saai antwoord voor een heel interessante vraag: investeren in je spel, je inspiratiebronnen, in je lijf. Studeren en gezond blijven. Maar ook vaak naar concerten gaan luisteren om steeds inspiratie op te doen. Ik ga bijna elke week naar een concert, opera, ballet of tentoonstelling. Minstens één keer, zo niet twee keer per week,

Neflac

Emily Beynon richtte in 2009 samen met Suzanne Wolff de Nederlandse Fluit Academie (Neflac) op. Doel van deze zomercursus is om jong talent te stimuleren en inspireren. Ze hoopt hiermee te kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van enthousiaste en talentvolle Nederlandse fluitleringen (9-18 jaar), maar ook om jonge professionele fluitisten verbreding en verdieping van hun vaardigheden te bieden en fluitdocenten te ondersteunen in de lespraktijk. Informatie: www.neflac.nl.

Fluitiste Emily Beynon in een geanimeerd gesprek met de KNMO-kampioenen Nina Smeets en Kasper Punt.

“

Spelen in een professioneel orkest is een heel zwaar beroep.

Emily Beynon: “Het is iedere keer super

doe ik iets waar ik andere mensen zie of hoor en ik kan genieten van creativiteit op een andere manier. Ik luister bijna nooit naar opnames, maar ga heel vaak naar live-concerten in allerlei genres. Het is belangrijk dat je je als uitvoerend kunstenaar blijft voeden.”

Kasper: “Wat is je primaire doel als je op het podium zit: is dat zelf goed spelen, het stuk overbrengen of iets anders?”

Emily: “Iemand raken. De meeste stukken die wij spelen zijn al honderdduizend keer uitgevoerd. Iedereen weet inmiddels wel waar ze over gaan. Maar iemand raken kan alleen op dat ene moment. Het moment waarop we dat stuk spelen, in deze samenstelling, in die zaal, met dat publiek en die dirigent. We spelen soms vier keer hetzelfde programma in hetzelfde gebouw, met dezelfde dirigent en met dezelfde muzikanten. En toch is het iedere keer weer anders.

Het publiek is een hele belangrijke factor in het hele verhaal.”

Nina: “Je moet ook veel reizen voor je werk. Hoe combineer je dat met je privéleven?”

Emily: “Het reizen zie ik als een bonus. Ik vind het echt heerlijk. Als je het zelf als iets lastigs ervaart, maak je het juist moeilijker voor de mensen die je achterlaat. Als ik weg ben, weet mijn familie dat ik het heel leuk vind. Dat maakt het ook voor hen wat makkelijker.”

Nina: “Standaard vraag: ben je ook nog altijd zenuwachtig voor een concert?”

Emily: “Jazeker, maar adrenaline kan je ook extra kracht geven. Het kan best een behoorlijk aanwezige spanning zijn, maar je kunt het ook keren in iets dat voor je werkt in plaats van dat het tegen je werkt. Daarbij moet je natuurlijk ook heel eerlijk voor jezelf zijn. Je zit niet op het podium om de juiste noten in de juiste volgorde te spelen, maar om een verhaal te delen. En dan gaat het er niet om hoe jij je daarbij persoonlijk voelt. Het is iedere keer super spannend, maar wel in de positieve zin van het woord. *Adrenalin gives you superpower.*”

Kasper: Je werkt heel veel met jeugd, bijvoorbeeld via de Nederlandse Fluit Academie. Is er een specifieke reden waarom je het werken met jongeren zo interessant vindt?”

Emily: “Ik zie dit meer als een soort dankgebaar aan al die mensen die mij geholpen hebben toen ik die leeftijd had. Het is meer vanuit het besef van wat ik als kind gekregen heb van anderen en hoe ik dat kan voortzetten. Ik heb enorm veel geleerd van mijn docenten en coaches. Omdat ik weet hoe belangrijk dat voor mij was, probeer ik dat ook aan anderen te geven. Bovendien is het ontzettend leuk om met jonge mensen te werken. Hun plezier en enthousiasme bij het ontdekken van een muziekstuk geeft me zelf weer energie en leert me opnieuw te bewonderen.”

Kasper: “Wat hoop je dat jongeren meenemen van dit artikel in Klankwijzer?”

Emily: “Het besef dat muziek een enorm cadeau is voor spelers en luisteraars. Het maakt niet uit of je pas veertien jaar bent of al veertig jaar in

Emily Beynon: "Het is iedere keer super spannend."

een orkest speelt. Muziek luisteren, maken, beleven, delen is iets bijzonders om te kunnen doen. Muziek is een internationale taal waar je in alle lagen plezier van kunt hebben.

Aan jongeren die een beroeps carrière overwegen, zeg ik: *Work hard, have fun and share your passion for music*. Dat is mijn Neffac-kreet, maar ik geloof nog elk woord van die zin. Als je de ene dag advocaat of loodgieter wilt worden en de andere dag professioneel musi-

cus, dan zeg ik: 'doe het niet'. Spelen in een professioneel orkest is een heel zwaar beroep. Je moet er alles voor over hebben. Het gaat misschien een beetje ver om het een roeping te noemen, maar het is een *way of life*.

Je kunt als muzikant nooit zeggen: 'ik heb mijn uren gemaakt voor vandaag'. Dat heeft iets geweldigs, maar ook iets verschrikkelijks. Al heb je een werk nog zo vaak gespeeld, het is nooit af." •

Aanmelden

Wil jij ook je grote voorbeeld uit de instrumentale muziek in Nederland ontmoeten? Meld je aan via redactie@klankwijzer.nl en de redactie van KNMO Klankwijzer probeert een ontmoeting te regelen.

NIEUWE VOORZITTER SCVK

Taptoes gaan voor kwaliteit

 Het taptoeseizoen staat voor de deur. Met het einde van de economische crisis is ook de terugloop van het aantal evenementen gestabiliseerd. Wat heet, er zit zelfs groei in. "Organisaties kiezen eerder voor kwaliteit dan voor kwantiteit", zegt Richard van Riel, de nieuwe voorzitter van Stichting Combinatie van Korpsen (SCVK).

TEKST: ONZE REDACTIE • FOTO'S: FV MEDIA PRODUCTIES

“

Liever een club minder, dan mindere clubs proberen te brengen.

Het zag er een jaar of vijf geleden beroerd uit voor de showkorpsen. De economische recessie trok een zware wissel op de werkgelegenheid van de bands. Het aantal taptoes in Nederland liep dramatisch terug. Inmiddels ligt de crisis achter ons. Langzaam veert ook het aantal muzikale buitenevenementen weer op. "Er is duidelijk een stabilisatie opgetreden de afgelopen jaren", zegt Richard van Riel. "Het aantal evenementen is weer groeiende. Net als in de retailsector zijn de grotere en sterkere organisaties overgebleven."

HANDICAP

Nederland heeft een groot aanbod aan muziekevenementen. Dat is volgens Van Riel eerder een handicap dan een voordeel. Veel festiviteiten zijn gratis of voor een habbekrats toegankelijk. Dat zijn over het algemeen niet de meest krachtige organisaties. "Gek genoeg - of juist niet - zijn het de organisaties met de duurderre entreekaarten die ook de komende jaren taptoes en parades blijven programmeren", voorspelt Van Riel. De SCVK is voor contracten en boekingen in het komende

seizoen betrokken bij meer dan veertig evenementen. Daar kan nog wel wat bij komen. Het is een trend dat organisaties steeds later besluiten of ze al dan niet een evenement organiseren en welke korpsen ze dan willen hebben.

TE KOOP

Opvallend is volgens Van Riel dat organisaties vaak zelf heel goed op de hoogte zijn van wat er in de showwereld te koop is. "De indruk bestaat weleens dat de SCVK hier leidend in is. De werkelijkheid is dat organisaties meestal een heel duidelijk beeld hebben van welke clubs ze willen. Ze zoeken hierbij naar een mooi afwisselend programma in muziekstijl, uniformering en kwaliteit. Organisaties zijn nog steeds bereid te betalen voor een groot en liefst ook goed orkest. Ook kleine korpsen met een bijzonder thema of unieke uitstraling zijn in trek. Dat is niet veel anders dan jaren geleden. Echter nu de budgetten onder druk staan, hebben kleinere clubs die wat minder kosten meer kansen. Als je je als muziekkorps maar onderscheidt, opvalt en iets bijzonders aan het publiek presenteert."

HERKENNING

Dat onderscheid realiseer je niet met een té conceptuele show, stelt Van Riel. Het publiek moet de voorstelling direct kunnen begrijpen. Als het te ingewikkeld wordt, haken ze af. Van Riel: "Herkenning, muzikaliteit en ook traditie spreken nog altijd het meest aan. Het publiek heeft maar 11 minuten om de show en het verhaal te begrijpen en te omarmen. Wanneer een speaker moet uitleggen wat de inhoud is van de show wordt het lastig. De muziek en de choreografie moeten voor zich spreken. De toeschouwer moet het direct snappen, horen én voelen. De jurering en reglementering van het WMC hebben de afgelopen

jaren invloed gehad op de artistieke inhoud van de shows. Echter de wereld van 11 minuten op een WMC is wezenlijk anders dan die van de gemiddelde taptoebezoeker op een kerkplein in Nederland. Clubs die dat door hebben, scoren beter en zijn geliefder bij taptoeorganisaties."

KWALITEIT

Organisaties kiezen volgens Van Riel eerder voor kwaliteit dan voor kwantiteit. Muziekkorpsen kunnen geen lagere tarieven rekenen. Ze zitten vast aan kosten voor busvervoer, transport en instructie. Uitgaveposten die voortdurend stijgen. Organisaties kiezen er dan eerder voor om een korps minder

Nu de crisis achter ons ligt, neemt het aantal taptoes weer voorzichtig toe.

**Gek genoeg -
of juist niet
- zijn het de
organisaties
met de
duurdere
entreekaarten
die ook de
komende jaren
taptoes en
parades blijven
programmeren.**

te contracteren. “Liever een club minder, dan mindere clubs, is wat we bij de SCVK terug horen”, zegt van Riel. Om toch geld in het laadje te krijgen kiest een toenemend aantal verenigingen in de wintermaanden voor podiumoptredens, concerten en andere activiteiten. Toch is Van Riel niet bang dat de uiterste consumptiedatum van de taptoeformule in zicht komt. “Muziekverenigingen die zich duidelijk positioneren en organisaties die een bijzonder evenement neerzetten, blijven bestaan. Nu en in de toekomst is er ruimte voor culturele muziek evenementen. Als wij als SCVK daar een bijdrage aan mogen leveren, zien we dat als een succes.”

OVERHAND

De trend om niet-muzikale acts aan het programma toe te voegen is nog steeds actueel. Toch denkt Van Riel niet dat dit soort programmaonderdelen op termijn de overhand krijgt. “Het experimenteren met taptoe-programma’s is nog steeds gaande. Echter de taptoebezoeker is voor het merendeel traditioneel ingesteld. Belangrijk is dat er een balans is in de programmering en dat het evenement als totaalconcept wordt gepresenteerd. Door decor, programma en presentatie op elkaar te laten aansluiten, wordt het meer een geheel. Dat spreekt veel meer aan dan 90 minuten korpsen laten lopen op een leeg of te groot voetbalveld. Ook daar proberen we als SCVK organisaties in te adviseren. Staat er een tribune, is er een voorprogramma, een gezellig horecapunt, et cetera? Ook die keuzes zijn van invloed op het succes van een taptoe. De bezoeker wil beleving en entertainment. Een winderig plein met lawaai vanaf een naastgelegen kermisterrein biedt niet de juiste ambiance om aan een succesvolle taptoetraditie te bouwen.”

PASSIE

Richard van Riel, bandmanager van marchingband Exempel uit 's-Hertogenbosch, is sinds 1 januari voorzitter van de SCVK. Hij volgde Martin Timmer op die na 21 jaar - waarvan 9 jaar als voorzitter - afscheid nam.

Het doel, de inzet en de werkwijze van de organisatie spreken hem erg aan. “Sinds de oprichting in 1968 is er door een wisselend team veel werk verzet”, zegt Van Riel. “Belangeloos is met passie gezorgd dat zoveel mogelijk muziekkorpsen een podium kregen om hun artistieke prestaties aan het publiek te tonen. Onlangs is oprichter Aad Kros op 81 jarige leeftijd overleden. Nog precies zo als toen hij startte is het doel van de SCVK organisaties en korpsen te koppelen om een mooi evenement te programmeren. Wat me opvalt is de kennis bij de bestuurders over de verschillende evenementen, muziekverenigingen en hun specifieke kwaliteiten. De bestuurders komen allemaal voort uit plaatselijke muziekverenigingen. In het huidige bestuur zitten mensen van Juliana Amersfoort, Wilhelmina Sleeuwijk, Kamper Trompetterkorps en Exempel 's-Hertogenbosch. Het is fijn om te zien dat deze bestuurders op vrijwillige basis zich het hele jaar door willen inzetten voor de amateurmuziek en in het bijzonder voor de Nederlandse show- en marskorpsen.”

SCHAKEL

Van Riel constateert dat de SCVK na ruim 50 jaar nog altijd een belangrijke schakel is tussen evenementenorganisaties en korpsen. Toch wil hij de SCVK nadrukkelijker positioneren als belangenbehartiger van de showsector. Samen met het bestuur is hij bezig met het ontwikkelen van een beleidsvisie voor de komende drie jaar. Daarin wordt wat hem betreft ook aandacht besteed aan activiteiten om de verenigingskracht te versterken.

“Basis is en blijft het ondersteunen van korpsen. Mijn idee daarbij is dat dat niet enkel is door het koppelen van show- en marchingbands aan organisaties. Ik wil zorgen dat we vanuit de stichting clubs ondersteunen door kennisoverdracht via bijeenkomsten voor bandmanagers, bestuurders en muzikanten. Door verenigingen krachtiger te laten zijn en ze te ondersteunen in hun ontwikkeling dragen we bij aan de toekomst van muziekkorpsen in Nederland.” •

Zeeland maakt werk van *Méér Muziek in de Klas*

Koningin Máxima was vorige maand als erevoorzitter van het landelijk initiatief *Méér Muziek in de Klas* getuige van de ondertekening van het lokale samenwerkingsconvenant muziekonderwijs in Zeeland. De overeenkomst moet resulteren in een verdubbeling van het aantal basisscholen met structureel muziekonderwijs in 2021.

Momenteel krijgen kinderen op veertig procent van de Zeeuwse basisscholen structureel muziekonderwijs in de klas. Alle betrokken partijen gaan met elkaar de uitdaging aan om daar in 2021 tachtig procent van te maken. In het convenant is afgesproken hoe dat doel de komende jaren bereikt gaat worden. De ondertekening is tevens

het startpunt van een nieuwe samenwerking tussen alle betrokken partijen. Behalve organisaties zoals de Zeeuwse Muziek Bond, de provincie Zeeland, de Coöperatie Primair Onderwijs Zeeland (CPOZ), HZ Pabo University of Applied Sciences en de Zeeuwse Muziekschool zet ook de popgroep Bløf zich in voor *Méér Muziek in de Klas*. Foto: Roy Beusker

Centrale locatie voor kampioenschap harmonieën

De organisatie van de Open Nederlandse Harmonie Kampioenschappen (ONHK) heeft het Schaffelaar-theater in Barneveld gekozen als locatie voor het ONHK 2020. De vierde editie vindt plaats op 28 maart 2020. Met de verhuizing naar een meer centraal gelegen locatie hoopt de stichting meer belangstelling te genereren voor de titelstrijd. De vorige edities vonden telkens plaats in De Lawei in Drachten. Eerder besloot de organisatie al de ONHK te verplaatsen naar het voorjaar. Uit reacties van verenigingen bleek dat deze periode beter past in hun jaarprogramma's. De ONHK worden gehouden volgens de zogeheten brassband-formule: Dat betekent dat alle deelnemers binnen een divisie hetzelfde verplichte werk uitvoeren. Er wordt dus geen inspeelwerk en keuzewerk gespeeld. Ook wordt er blind gejureerd. Informatie en inschrijven: www.onhk.org.

NIEUWE DIRIGENT OF INSTRUCTEUR NODIG?

Op zoek naar een nieuwe dirigent, instructeur, docent of trainster? Op het nieuws- en informatieplatform KNMO Klankwijzer is voor vacatures een aparte rubriek ingericht. Je kunt vacature-advertenties indienen via een handig opgaveformulier onder de rubriek Vacatures.

KLANKWIJZER BELICHT BIJZONDERE CONCERTEN

De opzet van Klankwijzer mag dan wel ingrijpend gewijzigd zijn, dat wil niet zeggen dat alle goedlopende rubrieken overboord zijn gegoooid. Zo gaan we in de digitale krant door met de serie *Concert van de Maand*. In deze rubriek belichten we bijzondere concerten of optredens met opmerkelijke cross-overs, medewerking van verrassende (professionele) solisten, gebruik van bijzondere (niet-eigen) instrumenten of een opvallende programmakeuze. Ook concerten met een zeer lange traditie, een bijzondere aanleiding of bij een opmerkelijke gelegenheid zijn welkom. Datzelfde geldt voor originele of aansprekende manifestaties om de interesse van de jeugd te wekken voor de amateurmuziek. Stuur uw tips naar: redactie@klankwijzer.nl.

AL HET MUZIEKNIEUWS (GRATIS) IN JE MAILBOX

Ontvang de KNMO Klankwijzer Nieuwsbrief iedere week automatisch in je mailbox. Helemaal gratis! In de Nieuwsbrief vind je ook een link naar de wekelijkse Nieuwskrant. Vele duizenden maken gebruik van deze service van de KNMO. De digitale krant bevat reportages, verslagen en uitslagen van evenementen, concourss en festivals van de afgelopen week en voorbeschouwingen en aankondigingen van komende activiteiten. Met een uitgebreide, actuele en op provincie ingedeelde activiteitenkalender. Schrijf je in voor de KNMO Klankwijzer Nieuwsbrief via de website www.klankwijzer.nl

Is uw jeugdbeleid nog bij de tijd?

Past het jeugdbeleid bij de tijd van nu? Zou het ook anders kunnen? Hoe geef je de jeugd het eigenaarschap van muziek in handen? Een greep uit de vele vragen die zaterdag 25 mei aan bod komen tijdens de KNMO Inspiratiedag Jeugd en Educatie in Akoesticum Ede.

TEKST: ONZE REDACTIE • FOTO'S: FV MEDIA PRODUCTIES

Inspiratiedag

De inspiratiedag Jeugd en Educatie wordt gehouden op zaterdag 25 mei 2019 in Akoesticum te Ede. De komende tijd zal via de website van de KNMO, het nieuws- en informatieplatform KNMO Klankwijzer en andere mediakanalen aandacht besteed worden aan de landelijke jeugddag. Ook zal telkens meer bekend worden over het programma en hoe belangstellenden zich kunnen aanmelden voor deze bijeenkomst.

Nieuwe manieren om jeugd te motiveren muziek te gaan en blijven maken. Daar draait het allemaal om tijdens deze KNMO Jeugdinspiratiedag voor bestuurders, dirigenten, docenten en politici, maar zeker ook voor jongeren zelf. Op initiatief van de generieke commissie Educatie en Jeugdbeleid van de KNMO is een speciale werkgroep volop aan de slag met de organisatie van deze landelijke bijeenkomst. Behalve vertegenwoordigers van de KNMO zijn ook leden van de Federatie Amateur Symfonie- en Strijkorkesten (FASO) en Nederlandse Organisatie voor Accordeon en Mondharmonica (NOVAM) bij de organisatie betrokken.

HULPMIDDELEN

Want jongeren enthousiast maken voor muziek en ze binden aan een vereniging zijn thema's waar alle muzieksectoren maar moeilijk raad mee weten. Tijdens de inspiratiedag worden allerlei hulpmiddelen aangereikt die je daarbij kunt inzetten. Er zijn al heel veel goede voorbeelden in Nederland. Bedenkers van *good practices* zijn aanwezig om hun succesvolle aanpak toe te lichten. Ontmoeten en delen staan hierbij voorop. Twee workshoprondes staan in het teken van meedenken,

reflecteren en inspireren. "Hoewel er zonder geschiedenis geen toekomst is, kunnen we het ons niet langer permitteren om te blijven hangen in nostalgie en verleden", stelt de werkgroep in haar projectplan. "We moeten vernieuwen en mensen van jong tot oud aan elkaar (ver)binden. Onze visie is dan ook: 'Muziek bindt en verbindt'. In het land zijn al veel goede initiatieven ontstaan. Deze initiatieven willen we een podium bieden."

Het programma omvat twee pijlers. Enerzijds wordt ingezoomd op de beleidskant: wat gebeurt op dit moment, past dit in de tijd van nu en zou het wellicht anders kunnen? De andere kant gaat vooral in op de praktische uitvoering: hoe verhoog je motivatie en verantwoording door eigenaarschap te creëren? Dat gebeurt onder meer door live een spelenderwijs orkest te vormen en aan de slag te gaan met de KOBRANIE-methode, een creatieve werkvorm, waarbij creërend vermogen en muzikaal leiderschap getraind wordt.

KWALITEITSIMPULS

Doel van het landelijk uitgezette symposium is de instrumentale amateurmuziek een kwaliteitsimpuls geven.

Een dag om bestuursleden en jongeren te laten zien wat er allemaal mogelijk is, voor en door jeugd. “Bezoekers kunnen kiezen tussen beleid- en/of praktijksessies, waarmee ze worden aangezet tot nadenken en reflectie over de muziekvereniging of zelf actief musicerend aan de slag gaan”, legt de werkgroep uit. “We willen ook bewust jongeren betrekken bij deze dag. Bij de uitnodiging aan de verenigingsbestuurders doen we tevens een oproep om één of meerdere jeugdleden mee te nemen op 25 mei. Daarnaast zal een jeugdpanel meelopen en meekijken.” Bij de invulling van het programma en de thema’s worden diverse professionals en organisaties op het gebied van muziekonderwijs en muzikeducatie ingeschakeld. Gespreksleider is Suzan Lutke van Lutke Linkt.

MISSIE

De inspiratiedag sluit naadloos aan bij de missie van de KNMO. De landelijke koepel voor de instrumentale amateurmuziek stimuleert en activeert haar leden om op lokaal niveau in de samenleving aan te tonen wat de individuele en maatschappelijke meerwaarde is van muziekbeoefening. De KNMO maakt zich vooral sterk voor behoud, ontwikkeling en vernieuwing van de amateurmuziekbeoefening, waarbij het binden en behouden van jongeren essentieel is voor de noodzakelijke groei van verenigingen. Zo maakt de organisatie amateurmuziekbeoefening in georganiseerd verband weerbaar maken voor de toekomst. “We willen blijven zoeken naar vernieuwing die mensen van alle leeftijden aanspreekt. We willen een bijdrage leveren aan behoud, ontwikkeling en het versterken van het culturele en maatschappelijke leven, door de verenigingen te ondersteunen. Een van de vragen die wij hopen te beantwoorden deze dag is hoe kunnen we jongeren interesseren voor amateurmuziek en hoe kunnen we het organiseren dat ze ook willen blijven? Om deze vraag te beantwoorden is een stukje visie nodig op beleid en inzicht in wat muzikaal allemaal mogelijk is. Vandaar onze keuze voor de twee pijlers beleid en praktijk. We zijn ervan

overtuigd dat aan het einde van deze dag iedereen voldaan naar huis gaat en alvast uitkijkt naar een vervolg.” •

De KNMO Inspiratiedag staat in het teken van de jeugd.

JOS ZEGERS

Respect en waardering voor Volkstümlichkeit

De Duitse 'Autobahn' is voor Jos Zegers inmiddels bekend terrein nu hij sinds oktober 2016 chef-dirigent is van het Bundespolizeiorchester in München. Hij verkeert op dit moment gemiddeld twee weken per maand in München en weet daardoor wel het een en ander te vertellen over de kijk op de blaasmuziek in Duitsland. Kunnen we iets leren van onze Oosterburen of doen we het in ons kikkerlandje nog niet zo slecht?

TEKST: JANA HOUBEN • FOTO'S: MARCO VON SCHMUDA

“

De waarde van de culturele sector wordt in Duitsland erkend.

De Bundespolizei heeft drie professionele orkesten, in München, Hannover en Berlijn. De orkesten houden zich, naast interne aangelegenheden, intensief bezig met een goede band met de burgers tijdens grote benefietconcerten door het hele land. Zegers bedient met zijn orkest in München voornamelijk Zuid-Duitsland. Dit is dan ook de streek waar hij zijn inkijk in de Duitse blaasmuziek op baseert. Zegers: “In Bayern wonen al 14 miljoen mensen. Duitsland is een gigantisch land. Ik kan daarom niet precies vertellen hoe de amateurmuziek in elkaar zit in heel Duitsland, want het is niet uniform verdeeld. Net zoals het in Limburg anders is dan in Brabant en in Brabant weer anders dan in Groningen.”

PROVINCIE VS. BUNDESLAND

De provincies (Bundesländer) hebben in Duitsland relatief veel macht. In Nederland daarentegen zijn de provinciale overheden relatief ‘klein’. In Duitsland heeft ieder Bundesland rela-

tief veel invloed waardoor de accenten verschillen. Dat gaat van gezondheidszorg tot onderwijs en cultuur. “Bayern is een rijk land. Er wordt veel geproduceerd en dus ook veel belasting geïnd. Er is ruimte voor cultuur en er is van oudsher ook veel aandacht voor. Cultuur is daar met de mensen verweven.”

OPEN BRIEF

Met een open brief in dagblad De Limburger vestigde Zegers de aandacht op het verschil in de maatschappelijke positie van cultuur in Nederland en Duitsland. Hij riep het kabinet op om de 1,9 miljard die door het schrappen van de dividendbelasting in de schatkist blijft, te investeren in cultuur. Zegers schreef: “Het culturele aanbod in München maakt van deze stad een extreem aantrekkelijke plek om te wonen, te werken én geld uit te geven. De waarde van de culturele sector wordt in Duitsland erkend. De positieve economische neveneffecten van een bloeiend cultureel leven lopen

Paspoort

Naam:
Jos Zegers.

Geboortedatum:
19 februari 1983.

Geboorteplaats:
Nijmegen.

Woonplaats:
Ubachsberg.

Instrument:
hobo.

Muziekopleidingen:
Conservatorium
Maastricht en Koninklijk
Conservatorium Den Haag.

Begonnen bij:
Harmonie Sint Aemiliaan
Bleijerheide.

Dirigent bij:
Bundespolizeiorchester
München en fanfare
Eensgezindheid
Maasbracht.

**Overige functies/
activiteiten:**
jurylid, docent directie,
gastdirigent en eigenaar
conbriomusic.nl.

**De positieve
economische
neveneffecten
van een
bloeiend
cultureel leven
lopen hier
jaarlijks in de
miljarden.**

hier jaarlijks in de miljarden. Denk aan hotelovernachtingen, restaurant-bezoek, taxiritjes, omzetten in winkels en natuurlijk het verbeterde vestigingsklimaat dat er voor bedrijven ontstaat. De culturele sector wordt er gewaardeerd en gerespecteerd.”

DIRIGENTENOPLEIDING

Kunst en cultuur staan in Duitsland maatschappelijk gezien aanzienlijk hoger aangeschreven, maar geldt dat ook voor de artistieke inhoud van de blaasmuziek in het land van *Frau* Angela Merkel? Zegers legt uit dat in Duitsland geen gedegen opleiding voor HaFaBra-dirigenten bestaat. In Nederland hebben we sinds de jaren zeventig en tachtig heel veel dirigenten die aan het conservatorium een vakopleiding HaFaBra-directie hebben gestudeerd. Het is gangbaar dat je als dirigent een vakopleiding afgerond hebt, of dat je op zijn minst aan het studeren bent. Dat is in Duitsland niet het geval. De meeste dirigenten die voor de blaasorkesten staan zijn amateur; dat wil zeggen dat ze er nog een andere baan bij hebben. Zegers: “De structuur in Duitsland is als volgt: je hebt in Bayern bijvoorbeeld een dirigentenopleiding die ongeveer tachtig uur duurt. Cursisten worden twee weken ‘opgesloten’ in een mooi gebouw en krijgen dan een stoomcursus dirigeren. Dit is niet te vergelijken met een hbo-opleiding van vier jaar.” Dirigenten van amateurorkesten krijgen in de regel - zeker in Bayern - ook weinig betaald. “Dit is een beetje een kip-eiverhaal. Waarom zou je als dirigent veel investeren in je opleiding als je je boterham niet kunt verdienen met dirigeren?”

VOLKSTÜMLICHE MUSIK

“Als je in Zuid-Duitsland specifiek naar de blaasmuziek kijkt, bestaat deze uit twee facetten: aan de ene kant staat de traditionele blaasmuziek, de *Volkstümliche Musik*, of plat gezegd: optreden in een *Festzelt*. Aan de andere kant is er de oriëntatie op de serieuzere blaasmuziek.” Deze twee accenten vormen een probleem voor het evenwicht in de bezetting van veel verenigingen.

“In de zomer heeft een vereniging zes à zeven keer een traditioneel optreden met traditionele blaasmuziek en daarnaast hebben ze dan hun *Jahresconcert* met overwegend symfonische blaasmuziek. Er zijn meestal te weinig klarinetten en te veel euphoniums en trompetten: dus altijd te veel koper ten opzichte van het hout. Voor de balans maakt dit in de volksmuziek niet uit, want een *Egerländer*-bezetting bestaat uit drie klarinetten: twee klarinetten en één es-klarinet, koper en slagwerk. Maar ga je een ‘de Haan’ of ‘Reed’ spelen met zes of minder klarinetten... dan is de balans vaak helemaal zoek. Er bestaan echter ook verenigingen die juist gigantisch grote, vaak zeer evenwichtige bezettingen hebben. Dat zijn vaak de *Stadtkapellen* of *Kreisorchester*. een orkest dat bij een stad hoort, of gelieerd is aan een (regionale) muziekbond. Deze orkesten hebben vaak meer middelen: de dirigent wordt betaald door de stad, een muziekschool is vaak onderdeel van de vereniging en de directeur van de muziekschool is vaak tevens de dirigent van de *Stadtkapelle*.”

BONDSCONCOURSEN

De bonden in Duitsland gaan goed om met deze diversiteit, want zij ondersteunen ook de *Traditionelle* blaasmuziek. Zegers is regelmatig jurylid op bondsconcoursen in Duitsland. Binnen zo’n concours is er, naast ‘serieuze’ muziek, ook ruimte voor orkesten in de zogenaamde *Traditionelle Wertung*: “In een setting, vergelijkbaar met ons bondsconcours komen zij met twintig minuten traditionele blaasmuziek, zoals een mars, wals en polka, en dat wordt dan beoordeeld volgens dezelfde normering als bij een ‘normaal’ programma op een concours.” Toch is ook op de concoursen in Duitsland het aandeel ‘symfonische blaasmuziek’ tachtig procent, al wordt de term ‘symfonisch’ vrij ruim geïnterpreteerd. “Als je in Duitsland een stuk speelt uit de derde of vierde divisie of in ieder geval iets wat een beetje om het lijf heeft dan noemen ze dat al gauw symfonische blaasmuziek. Daarom zie je soms ook dat verenigingen uit Duits-

land, die met hoge verwachtingen meedoen in de lagere divisies bij het Wereld Muziek Concours in Kerkrade, met 69 punten naar huis gaan. Dat komt omdat er te weinig kennis is, te weinig zelfreflectie en te weinig ontwikkeling bij dirigenten en dus ook bij de verenigingen. Het normbesef ontbreekt vaak volledig. Helaas wordt er ook qua muziek een hoop ‘pulp’ uitgebracht, verkocht en gespeeld, zonder afweging van compositorische kwaliteit en originaliteit. Men maakt repertoirekeuzes, die wij in Nederland 30 jaar geleden niet eens meer gemaakt zouden hebben. In die zin ligt Duitsland achter, maar het wordt wel beter.”

PERCEPTIE

Een positieve tendens is dat het in Duitsland gangbaar is om direct na afloop van je concoursdeelname een gesprek met de jury aan te gaan. Het is vrijwillig, maar de orkesten doen het allemaal. Het voordeel daarvan is, dat je in een één-op-één gesprek kunt praten over het resultaat. “Als je maandenlang naar zo’n concours hebt toegewerkt en vlak daarna op een paar A4 tjes een juryrapport ontvangt, heb je daar niet altijd zoveel aan. Het gaat

toch meestal om de eindscore en de inhoud van juryrapporten wordt wellicht niet altijd juist geïnterpreteerd. Vaak hebben orkesten en dirigenten een hele andere perceptie over hun eigen artistieke prestatie. In de context van hun eigen voorbereiding en beleving is dat begrijpelijk, maar het staat een goede zelfreflectie vaak in de weg. Een gesprek na een optreden is dan wellicht confronterend, maar kan verhelderend werken en beter dan ‘alleen’ een juryrapport.”

Wat betreft het thema ‘gaten in de bezetting’ hebben ze in Duitsland ook een prettige gewoonte. “Als jurylid krijg je vooraf een overzicht waarop je kunt zien hoeveel en welke uithulpen een vereniging inzet. Je weet dan of erover is nagedacht en welke keuzes er zijn gemaakt.” Wat we van onze oosterburen vooral kunnen leren is dat ze erg hechten aan de sociale cohesie binnen hun vereniging. “Als je op het WMC in Kerkrade dat soort verenigingen ziet komen in vol ornaat, met prachtige uniformen, dan is dat hartstikke mooi. De *Wertschätzung*: de erkenning, dat is in Duitsland veel meer. Dat zie je zowel terug in de amateurverenigingen als in het beleid van muziekbonden en overheid.” •

De meeste dirigenten die in Duitsland voor de blaasorkesten staan zijn amateur.

Jos Zegers leidt het Bundespolizeiorchester in München.

PARTICIPATIE

“Met muziek valt de beperking weg”

Gerard Hilhorst (59) uit Hoogland zet zich in voor participatie in de muziek van mensen met een beperking. Bij de verkiezing van de Gouden Venus van Milo - een goededoelenfonds van DELA voor projecten voor mensen met een beperking - eindigde hij uit honderd genomineerden op de vijfde plaats. “Muziek maken bij muziekvereniging Sint Caecilia Hoogland heeft me gemaakt tot wat ik nu ben.”

TEKST: FRANK VERGOOSSEN

FOTO'S: TIM MULDER/KRISTA VAN DEN AKKER (AAGJESTUDIO)

Wat zou je als muziekvereniging doen als een van je leden plotseling een beperking zou krijgen? Moet hij dan stoppen of probeer je faciliteiten aan te bieden zodat hij toch mee kan blijven doen? We mogen aannemen dat je voor die laatste optie kiest. Maar waarom wachten tot ermee geconfronteerd te worden? Muziekverenigingen richten wervingscampagnes zelden op mensen met een beperking. Terwijl muziek juist een heel belangrijke rol kan spelen in het leven van deze mensen. Gerard Hilhorst weet er alles van. Hij is geboren met achondroplasie, een erfelijke groeistoornis. Daardoor is zijn lichaamslengte 1.30 meter. Vanuit die aandoening weet hij als geen ander dat muziek het middel bij uitstek is voor mensen met een beperking om te participeren in de samenleving. “Muziek verbindt en ontroert mensen”, zegt Gerard. “Als je muziek speelt of naar muziek luistert, vallen de lichamelijke en verstandelijke beperkingen weg. Kunst en cultuur maakt mensen blij en verrijkt hun leven. Dat geldt ook voor personen met een lichamelijke of verstandelijke beperking.”

WELKOM

Gerard is lid van muziekvereniging

Sint Caecilia uit Hoogland. Speelt bugel en organiseerde tot voor kort een nieuwsjaarsconcert in zijn woonplaats. Hij is muzikaal aangelegd. Zijn ouders zorgden dat hij een hobby kreeg in de muziek. Bij Sint Caecilia was hij van harte welkom. “Muziek maken bij de muziekvereniging heeft mij gemaakt tot wat ik nu ben geworden”, zegt hij. “Muziek zorgt dat je even alle gedachten kunt uitschakelen. Het ontspant en zorgt bij mij voor innerlijke rust. Sporten zou gezien mijn aandoening een stuk lastiger zijn geweest.”

OPENSTAAN

Ook bij diverse disciplines binnen de KNMO worden steeds vaker initiatieven ondernomen om mensen met een beperking volwaardig te laten deelnemen aan muzikale activiteiten. Vooral muziek beoefenen in verenigingsverband geeft hen het gevoel er volledig bij te horen. Gerard: “Dat mensen met een beperking mensen zonder beperking leren kennen, verrijkt hun leven al enorm. Bovendien verrast muziek maken jezelf in je eigen kunnen, ook al heb je een beperking.” Gerard roept verenigingen op om hier meer voor open te staan. Ze zouden zich wat hem betreft actiever moeten inzetten om mensen met een beperking

“

Als je muziek speelt of naar muziek luistert, vallen de lichamelijke en verstandelijke beperkingen weg.

Gerard Hilhorst tijdens de repetitie bij muziekvereniging Sint Caecilia Hoogland.

HandicapNL

HandicapNL wil meer ruimte voor muziek voor mensen met een beperking. Muziek is goed voor je brein. Het geeft structuur, gezelschap, troost, plezier en zin aan het leven en dat is van groot belang voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Daarom is het hard nodig dat er meer mogelijkheden komen voor mensen met een verstandelijke of fysieke beperking om muziek te maken, het liefst bij reguliere muziekverenigingen. De donateurs van HandicapNL steunen al jaren honderden muziekprojecten voor mensen met een verstandelijke beperking. Help je ook mee? Kijk op www.handicap.nl.

over te halen om aan muziek te gaan doen. Tegenwoordig zijn er vrijwel geen praktische belemmeringen meer om deze mensen in een vereniging op te nemen. Gerard: "Met een grote of kleine aanpassing aan je muziekinstrument kun je meedoen in een fanfare of harmonie. Wat me opvalt is dat verenigingsgebouwen amper aangepast zijn op mensen met een lichamelijke beperking. Mijn eigen muziekvereniging Sint Caecilia Hoogland staat daar erg voor open. Ik zou het toejuichen als meer verenigingen dat voorbeeld zouden volgen. Het zorgloket van je gemeente kan daar vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning wellicht bij helpen."

GELIJK

Bij een van de nieuwjaarsconcerten in Hoogland zongen zijn dorpsgenoten Bram Brundel en Márchien Plug-Nijenhuis het lied *Allebei anders*. De tekst sluit aan bij wat het zangduo in zijn dagelijkse praktijk als muziektherapeut tegenkomt. Het gaat erover dat mensen, hoe ze er ook uitzien en wel of geen beperking hebben, van binnen allemaal gelijk zijn. Het lied raakte Gerard enorm. Vooral omdat hij het

Muziektherapeuten Bram Brundel en Márchien Plug-Nijenhuis: "Muziek is een taal die voor iedere ontwikkelingsleeftijd toegankelijk is."

soms lastig vindt om altijd 'anders' te moeten zijn. Zo kwam hij op het idee om een eventuele prijs bij de verkiezing van de Gouden Venus van Milo te koppelen aan muziektherapie. "Dat is nogal een onderbelichte vorm van therapie", licht Gerard toe. "Het heeft me echter gefraspeerd dat muziek zo veel kan betekenen bij trauma's, depressies, psychische stoornissen en ook bij eenzaamheid. Muziektherapie kan daar een belangrijke bijdrage aan leveren."

THERAPIE

Bram Brundel en Márchien Plug-Nijenhuis werken als muziektherapeuten bij De Amerpoort, een instelling voor mensen met een verstandelijke beperking. De doelgroep varieert van kinderen en jongeren tot volwassen en ouderen. Ieder met zijn of haar eigen problematiek. Van autisme en dementie tot mensen met moeilijk verstaanbaar gedrag. "Er komen ontzettend veel hulpvragen op ons pad waarbij we muziek als therapie kunnen inzetten. Muziek is spreken, verwondering, verbinden, verlangen, communiceren, bewegen, verwerken." Bram en Márchien geven een voorbeeld: P. is een jongen van 16 jaar. Hij heeft een verstandelijke beperking en laat moeilijk verstaanbaar gedrag zien. Gedurende de dag bouwt hij regelmatig veel spanning op wat zich kan uiten in agressief gedrag. Als P. naar de muziektherapie komt mag hij drummen. Dat zorgt dat hij op een positieve gestructureerde manier de spanning 'eruit kan gooien'. Daardoor laat hij minder vlug ongewenst gedrag zien. "Als muziektherapeuten helpen wij mensen door middel van muziek. Zoals een psycholoog het medium praten hanteert, hanteren wij het medium muziek. Mensen met een (verstandelijke) beperking kunnen niet altijd zeggen wat ze willen zeggen. Maar de muziek is een eigen universele taal. Een taal die voor iedere ontwikkelingsleeftijd toegankelijk is. Muziek kan je activeren, ontspannen, maar ook emotioneren. Wie niet goed uit zijn woorden kan komen, heeft gelukkig nog muziek om te communiceren. Dat is de kracht van muziek en samenspel in verenigingen." •

STRALEN MET STERREN

ALLE BOUWSTENEN VOOR EEN GESLAAGD CONCERT

COMBINATIES VAN POP, KLASSIEK, MUSICAL
EN WERELDMUZIEK
AMBACHTELIJKE KWALITEIT EN STIJL
VAKKUNDIGE ORKESTARRANGEMENTEN
KENNIS EN ERVARING
UNIEK IN VEELZIJDIGHEID

CONCERT- EN THEATERADVIEZEN
ARTIESTEN MET ORKESTBEGELEIDINGEN
LICHT- EN GELUIDSTECHNIEK
PODIUMBOW
ZAALINRICHTING

WWW.LOUISNEEFS.NL

024 - 324 40 54

MUZIEK- EN THEATERPRODUCTIES | CONCERTEN | EVENEMENTEN | ARTIESTENBEMIDDELING | ARRANGEURS

Louis neefs
p r o d u c t i e s

www.weersel.nl

Muziekhandel

H.v. Weersel & Zn

Muziekinstrumenten
Reparatie atelier
Bladmuziek

www.weersel.nl

info@weersel.nl
Oldenzaalsestraat 126
7541 DS Enschede
Nederland

PUBLICIST THIJE ADAMS

“De mogelijkheden van het blaasorkest zijn nog niet volledig verkend”

Eind vorig jaar presenteerde de KNMO de verkenning *Blaasmuziek: verleden, heden, toekomst*. Daarin houdt oud-topambtenaar Thije Adams de amateurmuzieksector vanuit een interessante invalshoek de spiegel voor. Zijn essay over de blaasmuziek biedt volop stof tot nadenken. Reden genoeg om nog wat dieper op deze boeiende materie in te gaan. “We moeten onder ogen zien dat de sector in bepaalde opzichten kwetsbaar is”, vervolgt de publicist en adviseur op het gebied van kunst en cultuur zijn analyse.

TEKST: FRANK VERGOOSSEN • FOTO'S: FV MEDIA PRODUCTIES

Thije Adams: “We moeten onder ogen zien dat de sector kwetsbaar is.”

U ziet de toekomst van de blaasmuziek somber tegemoet als de sector er niet in slaagt met muziekwerken van gerenommeerde componisten de aansluiting te vinden bij de rest van het muzikaleven. Hoeveel tijd geeft u de sector om dit te realiseren?

Thije Adams: “Ik ben over de toekomst van de blaasmuziek niet somber, integendeel. Er wordt tegenwoordig gemusiceerd op een niveau beter dan ooit. Maar tegelijkertijd moeten we onder ogen zien dat de sector in bepaalde opzichten kwetsbaar is. Allereerst op het punt van het verenigingsleven, nog steeds de ruggengraat van de blaasmuziek. Om met een grotere groep mensen samen muziek te maken is continuïteit nodig. Het is de vraag of leden en vooral jonge leden nog bereid en in staat zijn om zich voor langere tijd aan een vereniging te binden.

Het tweede punt is inderdaad de aansluiting bij de wereld van het hedendaagse componeren. Hier heeft de blaasmuziek niet de positie die zij verdient. Daarbij spelen ook vooroordelen een rol, meestal op basis van een gebrek aan kennis. Het vergt tijd en

vooral een bewuste strategie om die af te leggen. In dit verband een tijdshorizon stellen komt mij niet realistisch voor. Belangrijker is wat de sector zelf kan en moet doen om zich te presenteren als een muzikaal serieuze, volwaardige partij ook voor componisten.”

De koorwereld kan in principe wel direct putten uit repertoire van gerenommeerde componisten. Datzelfde geldt voor amateursymfonieorkesten. Toch staan ook deze sectoren wat werving en behoud van leden betreft voor dezelfde uitdagingen als de blaasmuziek.

“U heeft gelijk: het repertoire is niet het hele verhaal. De individualisering is een kracht in onze samenleving die zaagt aan de poten van het traditionele verenigingsleven. Op lidmaatschap dat vanzelfsprekend wordt overgedragen van ouders op kinderen hoeft je niet meer te rekenen. Activiteiten worden vluchtiger, dat is de ene kant. Daar staat tegenover dat keuzes bewuster worden gemaakt dan vroeger. Dat biedt kansen om verder te gaan met misschien minder maar wel gemotiveerde leden die weloverwogen voor de muziek hebben gekozen. Hoe de plussen en de minnen uiteindelijk per sector uitwerken en wat een onderlinge vergelijking van sectoren daarbij leert, daarvoor zijn, denk ik, meer gegevens nodig. Ik zie in dit verband uit naar de studie waar het Sociaal Cultureel Planbureau binnenkort mee komt.”

De taak van koplopers, zoals u die schetst, werd vroeger ingevuld door de militaire orkesten. Door de bezuinigingen vervullen zij voornamelijk nog ceremoniële taken. Zou de oprichting van een burger (semi)professioneel blaasorkest die voorstellersrol kunnen vervullen?

Bezien vanuit de breedte van het Nederlandse muzikale leven is het een regelrechte verarming dat de militaire orkesten een belangrijk deel van hun muzikale taak hebben moeten afstoten. Maar of je dat verlies zou moeten proberen te compenseren door de oprichting van een burgerlijk (semi) professioneel orkest... Als bijvoorbeeld voor repertoireontwikkeling extra

middelen beschikbaar zouden komen, investeer die dan, zou ik zeggen, in een versterking van het potentieel dat op dit moment binnen de sector voorhanden is, in plaats van nieuwe structuren te bouwen met alle risico van een verkeerd soort concurrentie. Het werkt veel positiever als bestaande en gerenommeerde verenigingen samen die functie van voortrekker vervullen. Die orkesten kunnen dan, eventueel op uitnodiging en tegen vergoeding, op voorbeeldige wijze nieuw repertoire ten gehore brengen. Voor hen de eer, voor de sector als geheel een bundeling van kracht en een vergroting van het aanzien.”

Om serieus genomen te worden zou volgens u de blaasmuziek met name door het spelen van - laten we het noemen - kwalitatief betere muziek de aansluiting met de professionele symfoniewereld moeten vinden. Maar is het verkrijgen van die aansluiting alleen afhankelijk van het repertoire? Speelt de bezetting daar niet ook een rol in?

In de verhouding tussen het symfonieorkest en het blaasorkest vallen meteen drie verschillen op.

De wereld van het symfonieorkest kent amateurorkesten, een brede laag van professionele orkesten, en helemaal bovenin de orkesten die samen met hun dirigent internationaal de toon aangeven. De welbekende wereldtop waartoe ook het Koninklijk Concertgebouworkest behoort. De wereld van het blaasorkest reikt technisch gesproken in de regel tot een semiprofessioneel niveau.

Dan het repertoire. Het grote repertoire is voor het symfonieorkest. Het kleinere, ook in de vorm van arrangementen, voor het blaasorkest.

En tenslotte het derde verschil: wel of geen strijkers. Dat is natuurlijk waar het om draait. Verklaart dit verschil de beide vorige? Nu komt het aan op de goede vraag. En die is niet allereerst waarom het blaasorkest kennelijk bepaalde dingen niet kan die het symfonieorkest als grote broer wel kan, maar wat een bezetting met blazers anders kan dan een gemengde bezetting. Beide bezettingen kunnen deels hetzelfde, zie het arrangement. Maar

Verkenning

Thijne Adams stelt in zijn verkenning Blaasmuziek: verleden, heden en toekomst dat de blaasmuziek ondanks zijn hoge muzikale niveau qua repertoire nog niet tot volle wasdom is gekomen. Dat komt volgens hem omdat de blaasmuziek er - een handvol componisten uitgezonderd - niet in is geslaagd de belangstelling te wekken van componisten die ook in andere sectoren van het muzikale leven naam hebben gemaakt. In dit verband speelt verder de sociale basis van waaruit blaasorkesten opereren. Aangezien een volledige professionele status voor blaasorkesten niet is weggelegd zullen ze bestuurlijk en financieel te allen tijde afhankelijk zijn van vrijwilligers, vrienden en donateurs. Die dragen en begrenzen muzikale ambities. Muzikaal excelleren en wat tegenwoordig social inclusion heet, gaan niet zonder meer samen. Tussen beide bestaat een - als het goed is - creatieve spanning.

Thije Adams

Thije Adams speelde ooit bij Harmonie Sint Michaël van Thorn. Hij werkte voor het Ministerie van WVC en OCW onder meer in de functie van Directeur Algemeen Cultuurbeleid en Directeur Internationale Betrekkingen. Momenteel is hij werkzaam als zelfstandig adviseur en publicist op het snijvlak van kunst, cultuur en beleid. Essays van zijn hand zijn verschenen bij Uitgeverij Van Gennep in Amsterdam.

V.l.n.r. Bert Aalders (RIC), Alex Schillings (BvOI), Thije Adams (auteur) en Bart van Meijl (KNMO) bij de presentatie van de essay.

door de karakteristiek eigen sonori-
teit kunnen blaasorkesten ook in de
openlucht spelen en daarmee muzikaal
en sociaal een andere rol vervullen dan
strijkers. Het was de grote orkestrator
Berlioz die in zijn *Traité d'Instrumenta-
tion* als eerste de verschillen en de
eigen mogelijkheden van beide bezet-
tingen ten volle heeft doorgrond. Wie
op zijn kompas vaart, staat boven de
kleine kinnesinne tussen strijkers en
blazers. Die ziet een sociaal-muzikaal
landschap waar geen van beide bezet-
tingen gemist zou kunnen worden, en
verheugt zich over iedere uitwisseling:
uitvoerende musici, dirigenten, reper-
toire, educatieve programma's, noem
maar op. En bedenk daarbij dat het
bijna altijd de meest getalenteerden
zijn die zich het minste aan grenzen
gelegen laten liggen.

**U stelt dat muziekverenigingen juist in deze
tijd waarin het gaat om burgerschap en het
bouwen aan de samenleving publiek en pri-
vaat met alle inzet geholpen moeten worden.
Maar zal een gemeenteambtenaar afdeling
subsidiebeleid het verschil horen tussen ijze-
ren repertoire van Gotkovsky, Absil of Schmitt**

en een dertien-in-een-dozijn compositie?

“Laten wij onszelf niet kleiner maken
dan nodig is. De taak van een achtens-
waardig gemeentebestuurder is het om
naar eer en geweten de pepernoten
voor de sinterklaasoptocht te verdelen.
Van Ida Gotkovsky hoeft de goede ziel
niets te weten en nog minder iets te
vinden.

Na alle discussie de afgelopen jaren
over kunst- en cultuurpolitiek mag je
verwachten dat serieuze subsidieaan-
vragen ook serieus worden behandeld.
Dan zijn er procedures waarbij onze
ambtenaar zorgt voor nette verslagleg-
ging.”

**Verwacht u dat de blaasmuziek ook de
aantrekkingskracht op de jeugd vergroot met
het spelen van 'betere' muziek. Ik kan me
voorstellen dat muziek van grote meesters
voor een kind dat daarmee van huis uit is
opgegroeid de trigger zal zijn om bij een
symfonieorkest te gaan. Ik betwijfel echter of
de kwaliteit van de muziek ook de doorslag-
gevende factor is voor kinderen om zich aan
te sluiten bij een harmonie of fanfare.**

“De muzikale horizon van kinderen is
niet hetzelfde als die van volwassenen

BLAASMUZIEK ALS VOLWAARDIG DEEL VAN HET MUZIKALE LEVEN

Thije Adams tijdens
de presentatie van de
verkenning *Blaasmuziek:
verleden, heden, toekomst.*

“

**Bij de keuze
van kinderen
voor een
harmonie of
fanfare zullen
aanvankelijk
vooral sociale
overwegingen
een rol spelen.**

en die van volwassenen is - hopelijk - anders dan die van kinderen. Bezinning op het repertoire voor de blaasmuziek betreft in zeer overwegende mate de wereld van volwassenen. Wat overigens niet wegneemt dat het zinvol is om na te gaan hoe ook de blaasmuziek compositorisch kan worden voorzien van nieuwe en aansprekende impulsen die specifiek mikken op jongeren.

Maar er is meer. Bij de keuze van kinderen voor een harmonie of fanfare zullen aanvankelijk vooral sociale overwegingen een rol spelen. Qua muziek voegen zij zich naar zoals de dingen er in de vereniging aan toegaan. Na enige tijd echter volgt een nadere keuze. Trekt de voetballerij misschien toch meer dan de muziek? En vooral: stroken de eigen ambities op het gebied van de muziek met het niveau van de vereniging? Vroeger haakte je af als je vond dat de vereniging te hoge eisen stelde. Tegenwoordig komt steeds vaker ook het tegendeel voor: je wilt meer. Daarmee is niets gezegd ten nadele van verenigingen en muzikanten die niet door grote ambities worden gedreven. Niet iedereen hoeft een Jaap van Zweden te zijn. Maar als je meer wilt dan muziek maken op een gezellig maar bescheiden middenniveau, wat doe je dan? Stap je dan over naar de wereld van het symfonieorkest of heeft ook de blaasmuziek in dat geval iets

te bieden? Mijn opvatting zal duidelijk zijn: voor die tweede optie moet je eveneens binnen de blaasmuziek terecht kunnen. Het mag niet zo zijn dat je als het muzikaal serieus wordt, naar de burens van het symfonieorkest wordt doorverwezen. Daar is werkelijk geen enkele reden voor zo weet ik uit eigen ervaring.”

Tot slot: denkt u dat de door u beoogde componisten te porren zijn om zich te gaan verdiepen in de specifieke mogelijkheden van het blaasorkest om vervolgens voor deze discipline te gaan schrijven?

“Hier geldt: *de cost gaet voor de baet uyt*. Begin zelf als sector met een serieuze, precieze en vooral selectieve opdrachtverlening aan componisten van naam uit binnen- en buitenland, honoreer die goed tot zeer goed, zorg voor uitvoeringen op hoog niveau die in samenspraak tussen componist en orkest zijn voorbereid, en je zult zien dat binnen de kortst mogelijke keren ook componisten van wie je dat niet meteen had verwacht bij zichzelf belangstelling voor het blaasorkest ontdekken. Die bezetting draagt nog steeds muzikale mogelijkheden in zich die niet volledig zijn verkend en die voor iedere serieuze componist een uitdaging zouden moeten vormen. En wat in zo'n geval zeer kan helpen is een aanbod zo aantrekkelijk maken dat men er niet omheen kan. *An offer you can't refuse.*” •

Brochure

De KNMO heeft de verkenning *Blaasmuziek: verleden, heden, toekomst* van de hand van Thije Adams uitgegeven in een brochure. Deze uitgave kan besteld worden bij het KNMO-bureau via info@knmo.nl. Het artikel van Thije Adams is het eerste in een reeks van publicaties die de KNMO gaat uitgeven.

Muzieksector weet jeugd te bereiken

Wat onderscheidt muziekverenigingen van andere verenigingen voor amateurkunst? Net als andere verenigingen kampen muziekverenigingen met geringe ledenaanwas en met vergrijzing. Maar zij zijn veel succesvoller dan andere verenigingen in het bereiken van kinderen en tieners, zeggen onderzoekers Arno Neele en Zoë Zernitz van het LKCA. Een mogelijke verklaring ligt in het lesaanbod dat veel muziekverenigingen hebben.

TEKST: ARNO NEELE EN ZOË ZERNITZ (LKCA) • FOTO'S: MÉÉR MUZIEK IN DE KLAS

VerenigingsMonitor

Download de VerenigingsMonitor 2018 gratis op www.lkca.nl/verenigingsmonitor. Op de website van het LKCA vind je onder 'vrije tijd' nog meer feiten en cijfers over kunstbeoefening én praktische informatie voor verenigingen.

Bijna een kwart van de Nederlanders die in zijn vrije tijd een kunstzinnige hobby beoefent, doet dat in verenigingsverband. Verenigingen voor amateurkunst zoals muziekverenigingen, koren, schilder-, foto- of filmclubs, toneel- en dansverenigingen zijn dus een belangrijke voorziening voor kunstbeoefenaars. Toch was hier tot voor kort weinig over bekend. Samen met een groot aantal partners, onder wie de KNMO, bracht het LKCA deze verenigingen voor het eerst grootschalig in kaart met de VerenigingsMonitor. In de monitor waren instrumentale muziekverenigingen zoals harmonieën, fanfares, brassbands, drumbands en showbands ruimschoots vertegenwoordigd. En dat is niet gek, want naar schatting beslaan de instrumentale muziekverenigingen ongeveer dertig procent van het totaal. Alleen de groep koren is groter, maar die groep kent gemiddeld weer iets minder leden (41 vaste leden tegenover 49 bij instrumentale muziekverenigingen).

VERGRIJZING

De grootste knelpunten voor alle soorten verenigingen zijn de geringe

ledenaanwas en vergrijzing van de vereniging. Bij een derde van de verenigingen daalde het aantal leden in de afgelopen drie jaar. Bij instrumentale muziekverenigingen speelt dit nog iets sterker dan bij andere verenigingen, hier geeft 44 procent aan dat het ledenaantal is gedaald. Ook hebben muziekverenigingen wat meer moeite om hun leden te bewegen bestuur- en ander vrijwilligerswerk te doen voor de vereniging. Daarnaast vergrijst meer dan de helft van de muziekverenigingen. Dat laatste geldt voor muziekverenigingen in dezelfde mate als voor de meeste andere soorten verenigingen. Alleen koren hebben er net wat meer mee te maken.

BEREIK

Ondanks de vergrijzing blijken muziekverenigingen opvallend veel beter dan andere verenigingen in staat om jongeren aan zich te binden. Bijna de helft van de muziekverenigingen heeft leden in de basisschoolleeftijd, terwijl dit bij andere verenigingen niet of nauwelijks het geval is. Dit geldt ook voor tieners. De resultaten van de VerenigingsMonitor bieden aanknopingspunten voor een verklaring.

Want muziekverenigingen onderscheiden zich ook nog op andere terreinen. Bijvoorbeeld in het aanbod dat zij de leden bieden. In tegenstelling tot de meeste andere verenigingen biedt twee derde van de muziekverenigingen hun leden de mogelijkheid om les te volgen, naast repetities en optredens. Andere verenigingen bieden eigenlijk niet of nauwelijks lessen aan. Juist deze aandacht voor scholing en leren maakt dat muziekverenigingen een belangrijke voorziening zijn voor kinderen en jongeren.

SAMENWERKEN

De aandacht voor de jeugd zien we ook goed terug in de partijen waarmee muziekverenigingen samenwerken. Maar liefst 43 procent van hen werkt op de een of andere manier samen met scholen. Dit in tegenstelling tot andere verenigingen die nauwelijks met het onderwijs samenwerken. En muziekverenigingen zijn ook actiever in het aanbieden van extra sociale activiteiten voor hun leden, zoals kampen, bingoavonden, ouder-kind-activiteiten en andere evenementen.

GEZELLIGHEID

De meeste verenigingen kenmerken zich door een sterk artistiek aanbod voor hun leden. En voor ongeveer dertig procent van de muziekverenigingen is artistieke ontwikkeling ook de belangrijkste doelstelling. Maar de ruime

meerderheid (twee derde) benoemt gezelligheid en ontmoeting als de belangrijkste doelstelling. Dat geldt overigens niet alleen voor muziekverenigingen, maar voor alle verenigingen. Gezelligheid, ontmoeting en artistieke ontwikkeling kunnen samenkomen bij deelname aan concoursen en wedstrijden. Het meedoen aan wedstrijden of concoursen is vooral eigen aan muziekverenigingen en iets minder aan koren en zangverenigingen. Toneelverenigingen doen dit in veel mindere mate, terwijl er enkele decennia geleden nog volop toneelconcoursen werden georganiseerd.

NOOIT

Toch zegt 44 procent van de muziekverenigingen dat ze nooit deelnemen aan concoursen of wedstrijden. En slechts 22 procent doet er jaarlijks aan mee. Wat zijn volgens de verenigingen redenen om niet op concours te gaan? De belangrijkste zijn dat het niet de belangstelling van de leden heeft en niet bij de doelen van de vereniging past. Ook geeft een groep aan dat ze het teveel prestatiegericht vindt. Blijkbaar past het competitie-element niet zo goed (meer) bij een grote groep muziekverenigingen. Heeft hier eenzelfde trend ingezet als bij de toneelverenigingen enkele decennia geleden? Door de VerenigingsMonitor elke drie jaar te herhalen hopen we antwoord te kunnen gaan geven op zulke vragen. •

Verder onderzoek

In navolging van de VerenigingsMonitor heeft KNMO het LKCA gevraagd HaFaBra-orkesten verder in kaart te brengen. Dit onderzoek richt zich op de vraag naar het succes van deze verenigingen. De volgende vragen staan daarbij centraal:

- Wanneer vinden verenigingen zichzelf succesvol?
- Wat zijn belangrijke voorwaarden voor dit succes?
- Welke ondersteuning hebben verenigingen nodig?

Alle KNMO-HaFaBra-verenigingen ontvangen in 2019 een digitale vragenlijst. Daarnaast neemt het LKCA enkele diepte-interviews af met verenigingen. Het LKCA voert het onderzoek onafhankelijk uit. KNMO (Kernteam Blaasmuziek) is als klankbord betrokken. De resultaten worden gedeeld tijdens het KNMO-congres in december. Voor vragen kun je contact opnemen met Jan van den Eijnden (LKCA): JanvandenEijnden@lkca.nl.

Micheline Van Hautem
tijdens Brel & Brass.

MICHELINE VAN HAUTEM

“Met Brel surfen op de **dynamiek** van het blaasorkest”

De Vlaamse zangeres Micheline Van Hautem deelt al drie seizoenen het podium met harmonieën, fanfares en brassbands in Nederland en België. Met begeleiding van blaasorkesten zingt ze chansons van haar grote liefde Jacques Brel. Inmiddels is het programma Brel & Brass al zestig keer uitgevoerd. “Het blijft een spannend avontuur om met soms tachtig muzikanten te mogen zingen.”

TEKST: FRANK VERGOOSSEN • FOTO'S: GER.WIJTSMA@PHOTOTEC.NL

Het was Ivan Meylemans die het balletje aan het rollen bracht. Enkele jaren geleden zong Micheline Van Hautem in een concert met harmonie Sint Michaël van Thorn, waar Meylemans de artistieke scepter zwaait. Liedjes van Jacques Brel waren in het programma prominent vertegenwoordigd. Meylemans zag wel brood in deze combinatie. “Ik heb een goed groepke in Achel waar ik heel graag een keer een plaat mee zou willen maken”, sprak hij Micheline na afloop aan. Dat ‘groepke’ bleek de Koninklijke Fanfare Kempenbloei uit Achel te zijn, drievoudig wereldkampioen in de concertdivisie. Het resultaat van deze samenwerking is te beluisteren op de cd *Brel & Brass*. Elf chansons met nummers zoals *Voir un ami pleurer*, *La chanson des vieux amants*, *Amsterdam* en *Au suivant!* En natuurlijk *Marieke* in de taal van Micheline’s jeugd, het Gents dialect.

FORMULE

De cd was meteen ook het startsein voor het gelijknamige theaterprogramma in een formule met begeleiding van lokale amateurblaasorkesten. “Het deel voor de pauze vult het orkest zelf in met instrumentale werken”, legt Micheline het concept uit. “Deel 2 is samengesteld uit dertien liedjes van Jacques Brel, die speciaal voor deze productie zijn gearrangeerd. Jan Nelsestijn en Peter Habraken namen elk ongeveer de helft voor hun rekening. *Marieke* is onder handen genomen door Guus Janssen. Dat is een bijzonder stuk voor koper- of saxkwintet. De arrangementen zijn mooi en uit veel lagen opgebouwd. Soms durf ik niet te hard te zingen. Dan wil ik het orkest laten schijnen als het weer engelenmuziek lijkt te spelen. Wanneer het er tango-hard tegenaan gaat, zing ik voluit mee en surf ik op de intensiteit van het orkest!”

Bastrombonist Jos Jansen is vaste *special guest* bij *Brel & Brass*. De oud-bastrombonist bij de Marinierskapel der Koninklijke Marine speelt solo’s in onder andere *La chanson des vieux amants* en *Au suivant* en brengt een koperen

versie van *La quête*. Micheline: “Het is fijn om steeds met hem te sparren. Op *Moenie weggaan* nie spelen we samen, ik dwarsfluit en hij bastrombone. Dat gebeurt op een zeer intense manier. Wanneer onze noten elkaar raken, voel je echt onze muzikale verbondenheid voor dit project.”

WIJDE WERELD

Micheline Van Hautem (1968) is geboren in Gent. In het begin van haar carrière zong ze in diverse pop- en rockbands. Om zich breder te oriënteren, trok ze met stem, gitaar en laptop de wijde wereld in. Trad met muziek van Jacques Brel op in New York, Edinburgh en trok volle zalen in Australië. Ook in Europa was ze succesvol, onder meer met een uitverkocht optreden in het Koninklijk Concertgebouw in Amsterdam. De kennismaking met de verschillende culturen inspireerde haar om eigen songmateriaal te schrijven. Maar telkens viel ze toch weer terug op de

“

Het is een plezier om de boodschap met evenveel intensiteit als Brel op het podium proberen te brengen.

Jos Jansen is vaste *special guest* bij *Brel & Brass*.

“

We krijgen vaak heel leuke reacties. Muzikanten die spreken van hun mooiste concert ooit in hun lange carrière bij de fanfare.

muziek van Jacques Brel. “Brel is een meestersongsmid”, verklaart Micheline haar verering voor de Belgische chansonnier. “Een poëet met liedjes gebrouwen rond melodieuze zanglijnen en universele teksten waar de passie steeds met bakken uitstroomt. Alles is uitvergroot: een gebroken hart, overdonderend geluk, een frustratie of overtuiging. Het is een plezier om daar als zangeres je tanden in te zetten en om de boodschap met evenveel intensiteit als Brel op het podium proberen te brengen, samen met een heel orkest dat de dynamiek van het lied kracht bijzet.”

HECHTE BAND

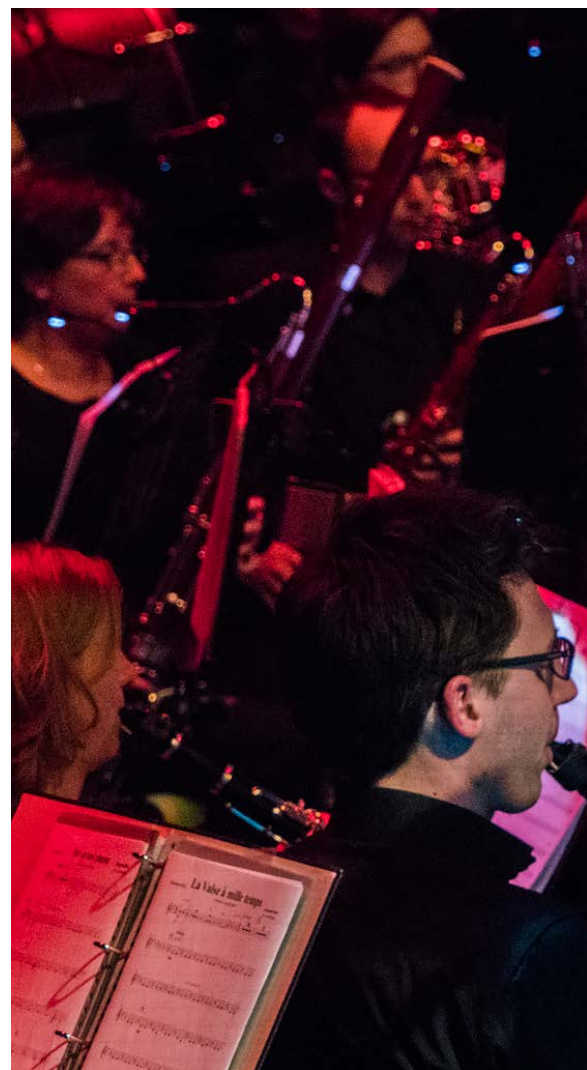
Ben je ooit zelf lid geweest van een muziekvereniging? Micheline: “Ja, als klein meisje heb ik in het kinderkoor gezongen, geleid door de onderpastoor. Ik mocht zelfs vooraan in de kerk zingen. Soms gingen we samen op kamp of zwemmen met het hele koor. We hadden een hechte band. Dat is ook zo fijn aan amateurmuziek; de spelers zijn samen voor het plezier van het samenzijn. Het is een familie, letterlijk zelfs: grootvader, ouders en kinderen spelen zij aan zij. Zussen, nichtjes of burens. Die eenheid is uniek.”

Hoe kijk je aan tegen de amateurmuziekwereld? “Voor mij is een heel nieuwe wereld opengegaan. Er is een enorme verbondenheid, niet alleen binnen de vereniging maar ook met zusterverenigingen. Geregeld worden muzikanten geleend om in mijn programma *Brel & Brass* te komen spelen als er bijvoorbeeld een trompet te weinig is of op het laatste moment iemand uitvalt. Leuk is dat zo’n invaller het repertoire soms al kent. Doordat Jos Jansen en ik al zoveel concerten hebben gedaan, is er best een pak muzikanten waarmee we al gespeeld hebben.”

TOTAALPAKKET

Orkesten die Micheline boeken voor een concert krijgen een totaalpakket aangeleverd waar ze zelf vrijwel geen besommeringen mee hebben. De setlist, de volgorde van het program-

ma, de bindteksten, de solo van Jos Jansen op bastrombone, alle arrangementen, opnames en zelfs foto’s, flyers en posters worden meegeleverd. “Als de datum van het optreden vaststaat, krijgt de voorzitter van de vereniging een welkomstmil. Daarin staat een link naar de dropbox met alle arrangementen, de mp3-opnames en de setlist en alvast mijn social medialinks. Want samen gaan we voor een volle zaal! Enkele weken voor het concert heb ik een telefonische doorloop met de dirigent. Op de dag zelf doen we een generale repetitie en we gaan de bühne op.” De vereniging vult het deel voor de pauze naar eigen keuze in. Om in de sfeer van het concert te blijven, gaat de voorkeur uit naar Frans getint repertoire. “Het Brel & Brass-gedeelte staat vast. Alleen de eventuele toegift beslissen we ter plekke. Soms vragen we het publiek wat het nog een keer wil horen. Vaak roepen ze vanuit de zaal *Marieke* of *Ne me quitte pas* in het Frans. In de set zit namelijk de Zuid-Afri-

kanse versie, *Moenie weggaan nie*; een bloedmooi arrangement.

De afgelopen jaren heeft *Brel & Brass* zo'n zestig keer in de brochures van de Nederlandse en Belgische theaters en concertzalen gestaan. "Het plezier dat Jos en ik de muzikanten bezorgen, geeft ons veel voldoening. We spelen met orkesten van allerlei niveaus. Sommige repeteren er maanden aan, andere hebben aan drie repetities genoeg. We krijgen vaak heel leuke reacties. Muzikanten die spreken van hun mooiste concert ooit in hun lange carrière bij de fanfare." Dat het niveau van de orkesten voortdurend wisselt, houdt het ook na zestig voorstellingen nog altijd spannend. "Meestal zijn de orkesten heel goed voorbereid. Dan komen Jos en ik op de repetitie aan en fietsen we er zo doorheen. Soms gaat het ook minder makkelijk, maar dat is de charme van het orkest. Op al die concerten ben ik maar één keer de dirigent zo kwijtgeraakt - of hij mij - dat

we de song opnieuw moesten doen."

Bepaalde facetten in haar muziek komen met begeleiding van een blaasorkest juist extra goed tot hun recht. "Een ballade wordt nog gevoeliger doordat het verlangen in een lied nog meer versterkt wordt. De steeds maar sneller wordende wals springt met zoveel blazers bijna uit zijn voegen en een hoekige tango wordt nog snediger. Met zoveel muzikanten kun je zoveel dynamiek maken en zoveel lagen leggen, dat is onnavolgbaar. Ik ben fan geworden van hfabra!"

SHAFFY & BRASS

Ook de komende maanden is Micheline Van Hautem met *Brel & Brass* nog in diverse theaters te zien. Zelfs voor 2020 staan al data gereserveerd. Maar inmiddels staat ook de opvolger al in de steigers. Met *Shaffy & Brass* hoopt de Belgische over enige tijd weer samen met lokale harmonieën, fanfares en brassbands op het podium te staan. Informatie: www.brelandbrass.com. •

Micheline Van Hautem
surft op de intensiteit
van het blaasorkest.

40 JAAR INDOORCOMPETITIE

“CGN is verwezenlijking van een droom”

Tijdverdrijf voor de vlaggenmeisjes in de inactieve wintermaanden. Zo ontstond in de Amerikaanse drumcorpswereld de indoorcompetitie voor color guard groepen. Een stel pioniers bracht het fenomeen mee naar Nederland. Na veertig jaar heeft Color Guard Nederland (CGN) bewezen dat het wintercircuit meer is dan een uit Amerika overgewaaide bevestiging. “CGN is de verwezenlijking van een droom”, zegt medeoprichter Jos Brusse.

TEKST: FRANK VERGOOSSEN • FOTO'S: FV MEDIA PRODUCTIES

“
Een omgeving
die geen
onderscheid
maakt in
geslacht,
ras, geloof,
kleur, leeftijd
of seksuele
geaardheid.
Dat wil wat
zeggen in deze
tijd!

Jos Brusse woont al achttien jaar aan de andere kant van de wereld. Toch volgt de oud-voorzitter en medeoprichter van CGN via social media en livestream de ontwikkelingen binnen de dans- en muzieksport op de voet. “Voor mij is de huidige CGN de verwerkelijking van een droom”, laat hij vanuit Azië weten. “Een groot en aantrekkelijk platform waar iedereen een plaatsje kan vinden om zichzelf te ontwikkelen. Ik zie dat er nu kinderen op de vloer staan van ouders die ik destijds zelf les heb mogen geven of bij andere groepen aan het werk heb gezien. Deze hobby heeft bij hen kennelijk zoveel mooie herinneringen en ervaringen achtergelaten dat ze die ook aan hun kinderen willen meegeven. Daarmee heeft deze activiteit precies vervuld waarvan we destijds droomden: een platform waar iedereen plezier aan kan beleven, sport kan bedrijven, creatief kan zijn en iets kan leren dat het hele leven bijblijft. In een omgeving die geen onderscheid maakt in geslacht, ras, geloof, kleur, leeftijd of seksuele geaardheid. Dat wil wat zeggen in deze tijd!”

CHAMPIONSHIPS

De finale van de veertigste wintercompetitie van CGN staat voor de deur.

Na vijf regionale wedstrijden wordt het seizoen zaterdag 30 maart afgesloten met de CGN Championships in Eindhoven. Dan draaien alle deelnemers in topvorm hun show. Het aantal units overtreft opnieuw alle records. Ruim 80 groepen komen in het Indoorsportcentrum Eindhoven aan de start. Wie het nog nooit gezien heeft, moet toch eens de moeite nemen om een kaartje te kopen. Dat gaat voor de finale in Eindhoven niet meer lukken. De Championships zijn al weken uitverkocht. CGN is al lang geen competitie meer voor een gesloten kringetje van korpsen uit de Amerikaanse drumcorpssectie. Ook de op Nederlandse stijl geschoede showkorpsen hebben het wintercircuit ontdekt als activiteit om hun leden verder te brengen in hun ontwikkeling en hen en passant klaar te stomen voor het nieuwe zomerseizoen. Behalve voor dansers geldt de indoorcompetitie inmiddels ook voor slagwerkers en blazers als de perfecte leerschool.

PIONIERSJAREN

De inmiddels 64-jarige Brusse was één van de vijf oprichters van Drum Corps Holland (DCH), waarvan de color guardcompetitie in de beginjaren deel uit maakte. Behalve oud-voorzit-

ter van CGN was hij vanaf begin af aan ook Contest Director tijdens de wintercompetitie die toen drie wedstrijden telde. “De deelnemende groepen waren in de eerste jaren de color guards van de drum corps die aan het DCH-circuit meewerkten”, herinnert Brusse zich. “In 1982 werd de eerste onafhankelijke winter guard in Nederland opgericht, onder de naam Volant Blanche. In de jaren daarna meldden zich steeds meer deelnemers die niet aan een drum corps verbonden waren.” Brusse bewaart tal van mooie herinneringen aan de pioniersjaren van CGN. Hij genoot niet alleen van de Nederlandse inbreng, maar ook van de shows die Amerikaanse en Engelse units meebrachten. “Ik herinner me het plezier van jonge mensen en de vreugde van trotse ouders. Maar het mooiste waren de reacties van vele deelnemers waarin ze vertelden dat color guard hun leven heeft veranderd.” De opleiding van juryleden en instructeurs bracht de kwaliteit van de

optredens in een stroomversnelling. Sommige groepen konden het zich veroorloven om gespecialiseerde instructeurs uit Amerika aan te trekken. Zij zorgden voor een wisselwerking waarvan ook andere Nederlandse groepen profiteerden. Ook de komst van onafhankelijke winter guards, groepen die niet verbonden zijn aan een drum corps of muziekvereniging, tilde het niveau omhoog. Brusse: “Maar de meest bepalende factor voor de fantastische ontwikkeling van CGN zijn de vele mensen die gedurende al die jaren hiervoor hun kostbare vrije tijd hebben ingezet. De besturen, instructeurs en vrijwilligers, maar ook de juryleden en sponsors.”

REIKHALZENDE

Voor concoursen in de amateurmuziekwereld is het lastig om voldoende deelnemers te trekken. Velen vragen zich af of deze wedstrijden nog wel passen in het huidige tijdsbeeld. Een imagocrisis die aan de CGN-compe-

CGN competitie

CGN organiseert in Nederland de competitie voor de muziek- en danssport. Units vanuit heel Europa verzorgen hierin spetterende optredens. De basis van deze optredens bestaat uit dans, bewegen, choreografie en theater. De optredens zijn onderverdeeld in drie disciplines: Colorguard (dans), Indoor Percussie (slagwerk) en Indoor Winds (blazers). De top van de deelnemende units behoort tot de absolute top van Europa en heeft een hoge entertainmentwaarde.

Indoor Winds is de jongste sectie binnen de 40-jarige CGN.

Met de slagwerk- en color guardgroep Phila Slag en Phila Vlag voor mensen met een verstandelijke beperking toont CGN haar maatschappelijke betrokkenheid.

Over CGN

Missie: Mensen verbinden en ontwikkelen door dans en muziek.

Visie: CGN staat voor de Europese dans- en muzieksport. CGN is het professioneel podium voor deelnemers die zich willen ontwikkelen op het gebied van techniek en creativiteit. Dit gebeurt door de internationale CGN dans- en muziekcompetitie en door het delen van kennis en ervaring.

Kernwaarden: Professioneel, ontwikkelingsgericht, respect, maatschappelijk betrokken, passie. CGN is een doelgroep van de Koninklijke Nederlandse Muziekorganisatie (KNMO).

titie voorbij gaat. Na veertig jaar is er van sleet op de formule nog absoluut geen sprake. “Onze leden kijken ieder jaar reikhalzend uit naar de aftrap van het nieuwe seizoen”, zegt Henry van Maanen, voorzitter van showkorps Harpe Davids uit Zoetermeer. “De bekendmaking van het nieuwe thema met de bijbehorende kledingkeuze, nieuwe vlaggen en muziek is altijd een spannend moment. In de maanden vooraf wordt er twee keer per week gerepeteerd.” Harpe Davids neemt al vanaf 2003 met haar percussiegroep deel aan het indoorcircuit. Sinds 2005 zijn ook de guardgroepen Passie regelmatig van de partij. Van Maanen: “Het is niet alleen de competitie, maar ook het groepsgevoel om samen iets te bereiken. De uitdaging om aan het einde van het seizoen de beste show te draaien. Ook het mogen optreden voor volle tribunes met enthousiast publiek spreekt de leden aan. Wat is er nog mooier dan applaus ontvangen voor jouw prestatie?” Volgens Van Maanen draagt de deelname aan het indoorcircuit ontegenzeggelijk bij aan de kwalitatieve verbetering van de dansers en muzikanten. “Elk lid wordt gestimuleerd om verder te groeien op diverse gebieden, zoals equipment, dans en drama. Hiervoor wordt ook gebruik gemaakt van exper-

tise van buitenaf. Ook doet CGN veel moeite om naast de competitie door middel van clinics voor (staff)leden het niveau naar een hoger niveau te brengen. Meedraaien in de top vergroot zelfs de aantrekkingskracht op nieuwe leden.”

AMERIKA

Edwin Beens is al sinds 1996 jurylid tijdens de indoorcompetitie van CGN. Hij onderschrijft dat de kwaliteit in al die jaren met sprongen vooruit is gegaan. Niet in de laatste plaats dankzij de faciliteiten die CGN de deelnemers te bieden heeft. “Ze weten exact wat ze qua logistiek, tijdsplanning, kwaliteit van de te gebruiken apparatuur en systemen en de toepassing en filosofie van het wedstrijdreglement kunnen verwachten. Daarin wordt nog steeds geïnvesteerd.” Groepen die in de winter actief zijn, plukken daar volgens Beens ook de vruchten van in het zomerseizoen. “Ze laten veel technische en met name ook artistieke groei zien. Dat zie je ook in de zomer terug. Die groei is vooral te merken in de Regional A en A klasse. Ik ben er bijzonder trots op dat Nederlandse units bij het kampioenschap van de wereldbond Winter Guard International in Amerika de laatste jaren stevast de finale halen.” •

Johan de Meij ambassadeur van Tribute Wind Orchestra

Componist Johan de Meij is ambassadeur van het Tribute Wind Orchestra. Dit nieuwe projectorkest debuteert dit najaar met een ode aan de Amerikaanse symfonische blaasmuziek. Vorig jaar eerde het (eenmalige) Johan de Meij Jubileum Orkest de componist vanwege het dertigjarig bestaan van zijn *Symfonie nr. 1* en zijn 65ste verjaardag. Deze samenwerking krijgt nu een vervolg. Onder de naam Tribute Wind Orches-

tra (TWO) gaat een groot harmonieorkest met ambitieuze muzikanten van alle leeftijden onder leiding van Thom Zigterman en Floris de Wever uitdagende projecten aan. "Heel fijn dat Johan betrokken wil blijven bij dit initiatief", zegt initiatiefnemer Jeannet Boverhof van Buro Reprise. "Hij zal ons adviseren bij nieuwe TWO-projecten, waarbij steeds een interessant muzikaal thema centraal staat." Meer informatie: www.buroreprise.nl/TWO. Foto: FV Media Producties

Buitenwedstrijd Spakenburg meteen ook NK

De eerste Marching & Music Contest in de openlucht, op 22 juni in Spakenburg, geldt meteen ook als Nederlands kampioenschap. Vanaf dit jaar is voor wedstrijden in de marssecties een nieuw reglement van kracht. Marsconcoursen verhuizen van sporthallen naar buitenlocaties, verplichte loopfiguren komen te vervallen, secties en divisies verdwijnen en de promotie- en degradatieregeling wordt geschrapt. Het kernteam van de doelgroep SMP hoopt met deze ingrijpende maatregelen de marswedstrijden nieuw leven in te blazen. Het eerste buitenconcours wordt op 22 juni gehouden op het sportpark van Spakenburg. De inschrijving voor het NK Marching & Music Contest loopt via de website van de KNMO.

ONLINE KENNISBANK BIJ KNMO

Wist je dat de KNMO een online kennisbank onderhoudt? Het is een vergaarbak van alle kennis en ervaring die in het land is opgedaan door regionale en categorale muziekbonden en door muziekverenigingen. Thema's zijn onder andere bestuur en organisatie, communicatie, financiën, gedrag, gezondheid, jeugd, ledenwerving en -behoud, optredens, verzekeringen, vrijwilligers werven en behouden, werken met professionals en wet- en regelgeving. De KNMO kennisbank wil een interactief platform zijn, dus heb je vragen, opmerkingen of aanvullingen, mail dan naar kennisbank@knmo.nl.

PROMOOT JE CONCERT VIA KLANKWIJZER

Wist je dat de website KNMO Klankwijzer gemiddeld 1.000 bezoekers per dag trekt? De KNMO biedt je de mogelijkheid om op dit massaal bezochte platform de activiteiten van je vereniging te promoten. Je activiteit wordt dan automatisch ook vermeld op de website van de KNMO en in de KNMO Klankwijzer Nieuwskrant.

Je kunt de aankondiging van je concert, optreden of workshop nog een extra boost geven door het bericht via de icoontjes voor Facebook, e-mail, Twitter en WhatsApp zelf te delen. Berichten aanleveren kan via de opgaveformulieren onder de rubrieken Agenda en Nieuws op de website www.klankwijzer.nl.

MUZIKANTEN VOOR TIJDELIJKE KLUSSEN

In de rubriek Muzikantenpool op de website www.klankwijzer.nl bieden muzikanten zich aan om op tijdelijke basis mee te spelen, bijvoorbeeld bij speciale projecten, concerten of andere gelegenheden of om incidenteel in te vallen, uit te helpen of bij te springen. Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor amateurmuzikanten en/of conservatoriumstudenten. Je kunt je voor deze rubriek gratis opgeven via het invulformulier op de website www.klankwijzer.nl.

“

Een andere
manier van met
elkaar werken
brengt andere
ideeën en
inzichten.

Sarif Tribou: "Ik zie vele amateurmusici
uit mijn orkesten hun hobby beoefenen
met ongekende overgave en ambitie."

“Muziek en verhaal hebben veel gemeen”

In de rubriek De Dirigent brengt Klankwijzer een portret van een dirigent of instructeur uit de amateurmuziek. In deze aflevering laat dirigent Sarif Tribou zijn licht schijnen over de hedendaagse blaasmuziek.

SAMENSTELLING: ONZE REDACTIE • FOTO'S: FV MEDIA PRODUCTIES

Wie is Sarif Tribou?

Iemand die altijd geïnteresseerd is geweest in vorm. De vorm van muziek, de vorm van een verhaal. Niet alleen wil ik er altijd achter komen waarom iets technisch werkt, maar vooral ook waarom iets een bepaald gevoel bij je oproept. Meer en meer kom ik erachter dat de schoonheid vooral achter de vorm ligt. Dan moet de analyse al snel wijken voor beleving. Het vak van dirigent begeeft zich op de grens van die paradox.

Hobby's buiten de muziek?

Ik zie vele amateurmusici uit mijn orkesten hun hobby beoefenen met ongekennde overgave en ambitie. Ik noem dat 'professionele' amateurs. Ikzelf heb naast mijn werk als musicus en scenarioschrijver weinig tijd om op dat niveau er iets naast te doen. Mijn werk is veelzijdig genoeg.

Hoe ben je in de muziekwereld terecht gekomen?

Ik ben heel traditioneel begonnen bij de drumband van muziekvereniging Excelsior '64 te Ammerstol. Daar werd ik al snel weggekaapt door het fanfareorkest. Toen ik hoorde over het fenomeen conservatorium, waar je de hele dag mag doen wat je leuk

vindt, was ik verkocht. Een heel naïeve gedachte; het heeft me zeker een paar jaar gekost voordat ik begreep wat muziek studeren werkelijk inhoudt, hoe je de prestatiedruk die er op zo'n instituut heerst kunt overleven.

Hoe ben je uiteindelijk dirigent geworden?

Toen ik mijn tweejarige master Slagwerk deed op het Rotterdams Conservatorium ben ik daar directie bij gaan doen. Zo'n studie is in die zin wonderbaarlijk dat je begint met droogslaan, dus zonder muziek. Pas veel later mag je, als je geluk hebt, een of twee pianisten dirigeren. De paar keer dat ik uiteindelijk voor een echt orkest mocht staan, waren op een hand te tellen. Ik raad jonge dirigenten zeker aan om zoveel mogelijk praktijkervaring op te doen naast de studie. Daar leer je het meest van.

Wat trekt je aan in het vak van dirigent?

Als alles gerepeteerd is en het concert aanvangt, het moment van samsmelten met muziek en spelers. Een ervaring die je niet kunt afdwingen. Uitnodigen, meer kun je niet doen. Je doet het met de vorm van de dag, de zin van de spelers, de akoestiek van de zaal. Je probeert het los te trekken van het papier, te bevrijden

“

Ik zie vele amateurmusici uit mijn orkesten hun hobby beoefenen met ongekennde overgave en ambitie.

Paspoort

Naam:

Sarif Tribou.

Geboortedatum:

1 april 1972.

Geboorteplaats:

Ammerstol.

Woonplaats:

Den Haag.

Instrumenten:

Slagwerk/percussie.

Muziekopleidingen:

Rotterdams
Conservatorium/Haags
Koninklijk Conservatorium.

Begonnen bij:

Muziekvereniging Excelsior
'64 Ammerstol.

Dirigent bij:

Theaterfanfare Kunst
voor het Volk Den Haag
en Harmonievereniging
TAVENU Loosduinen.

Overige functies/ activiteiten:

Percussionist bij Stage
Entertainment en De Graaf
& Cornelissen.

van eerder bedachte concepten. De baton is je toverstokje, maar er zit geen geld-terug-garantie op.

Had of heb je een voorbeeld?

Leonard Bernstein. Niet omdat hij een of andere techniek toepaste, maar juist door zijn onconventionele aanpak.

Als een kameleon op zoek naar kunst.

Vaak inspirerend, soms onbegrijpelijk of zelfs frustrerend voor zijn musici.

Op YouTube staan vele filmpjes waarin te zien is hoe hij zich als een volleerd acteur in de muziek voegt, er letterlijk onderdeel van wordt.

Hoe zou je je stijl willen omschrijven?

Ik krijg vaak terug dat ik energiek en inspirerend ben, iemand van het grote gebaar. Mogelijk zijn dat bedekte tips om het eens wat rustiger aan te doen.

Ik vaar niet teveel op die persoonsgebonden karakteristieken en probeer altijd weer spontaan te reageren op wat ik hoor. Ik bereid mijn partituren gedegen voor en gooi dan alles weer overboord om met frisse oren te luisteren. Vaak is er al veel moois te beleven voordat je je ermee bemoeit.

Hoe zie je je rol als dirigent?

Wijzen naar wat er achter en tussen de noten gebeurt, daar zit de magie.

Naar welke bezetting gaat je voorkeur: harmonie, fanfare of brassband?

Ik heb geen enkele voorkeur. Ik geniet van mijn fanfare en mijn harmonie zoals ik eerder genoot van mijn brassband. Muziek ontstijgt de vorm.

Je bent niet alleen dirigent, maar ook theatermaker. Wat houdt dit in?

Als musicus heb je overdag tijd, terwijl de avonden en het weekend vaak propvol zitten. Ik heb die tijd benut en afgelopen jaar de ScriptAcademy afgerond. Ik schrijf concepten voor film, tv en theater. Ik ben er door deze studie achter gekomen dat muziek en verhaal veel dingen gemeen hebben.

Er is een soort oervorm die wij als luisteraar of kijker onbewust herkennen, daar kun je als schrijver mee spelen. Het vak van regisseur staat in die zin ook analoog aan dit metier. Regelma-

tig kom ik spontaan in die rol terecht als ik ergens dirigeer en er iets van spel of beeld wordt verwacht. Muziek inspireert dat proces.

Je maakt onder meer programma's voor de theaterfanfare Kunst voor het Volk. Kun je die beschrijven?

We maken eigenlijk zeer verschillende programma's en proberen het elke keer weer opnieuw uit te vinden. We zijn daar ooit mee begonnen om de klassieke structuur van HaFaBra-concerten te doorbreken. De vorm die iedereen wel kent, waarbij elk stuk van te voren wordt aangekondigd en uitgelegd. Wij waren van mening dat de muziek het beste voor zichzelf kan spreken en dat wat wij daarnaast toevoegen een extra laag zou moeten zijn. Dat vergt in beginsel veel van de spelers. Er is niet alleen meer beweging op het toneel, er is ook meer muziek omdat we het meestal tot een doorlopend geheel monteren. Minder adempauze. Ook daar proberen we dan inventief in te zijn door een solospeler of een bepaalde sectie te laten spelen wanneer er *underscores* nodig zijn tussen de grotere werken.

Een paar terugkerende elementen in deze voorstellingen zijn interactie met het publiek, poëzie, humor, drama en verstillings. We hebben zeer verhalende werken gemaakt, een moorddrama, sciencefiction, maar ook zeer associatieve voorstellingen die de uiteindelijke interpretatie geheel aan het publiek overlaat. Het is heel bijzonder om dit met amateurmuzikanten te doen. Ik heb spelers daarin de afgelopen jaren zien uitgroeien tot echte multi-performers.

Een concert van een blaasorkest bestaat dus in jouw optiek uit meer dan alleen de noten van een muziekstuk spelen.

De tijdsgeschiedenis vraagt daar om. Wel denk ik dat je als orkest bij jezelf moet blijven met de middelen die je hebt. Groot dromen en als het concreet wordt durven schrappen. Een simpel, goedgekozen gebaar kan meer zeggen dan wat ook. Alles wat je doet of zegt, neemt het publiek mee in de beleving.

Dirigent Sarif Tribou: "Ik heb spelers daarin de afgelopen jaren zien uitgroeien tot echte multi-performers."

Hoe belangrijk is het voor de toekomst van de blaasmuziek om op deze of andere manieren het contact met het publiek te zoeken?

Het is belangrijk voor het voortbestaan van het orkest en daarnaast heel erg leuk. Het haalt de spelers uit hun comfortzone maar ze krijgen daar dan ook veel voor terug. Een andere manier van met elkaar werken brengt andere ideeën en inzichten. Natuurlijk moet je in zo'n proces iedereen in zijn waarde laten en vaak is er sprake van casting. Als ik een muzikant iets wil laten doen naast of buiten het muziek maken om, kijk ik heel goed naar wat er al in de persoon zelf aanwezig is. Daar ontwikkel je een gevoel voor. Als een handeling of een dialoog bij die persoon past gaan dingen bijna als vanzelf. Dan vergeet hij of zij vaak dat hij iets lastigs aan het doen is.

Wordt daar in opleidingen voor dirigenten wel genoeg aandacht aan besteed?

Toen ik studeerde niet. Niet elke docent heeft affiniteit met theater of voordracht. Mijn ervaring heb ik vooral opgedaan door zelf te werken met regisseurs als acteur in muziektheater voorstellingen. Er is overigens wel meer aandacht voor gekomen op de conservatoria inmiddels.

Het wordt aangeboden als muziektheateropleiding die je kunt volgen naast je hoofdvak. Je moet daar wel zelf veel tijd in kunnen steken naast je studie. Als het als dirigent niet je ding is, is

het een goed idee om samen te werken. Er zijn veel jonge regisseurs, dramaturgen en choreografen die graag willen meedenken.

Het initiatief van het WMC om, althans in de concertdivisie, ook niet-muzikale elementen te laten meewegen spreekt jou dus wel aan.

Zeker! Met de kanttekening dat het beoordelen van theatrale toevoegingen een subjectieve aangelegenheid blijft. Dat geldt ook voor muziek overigens. De uitdrukkingsvormen zijn breed, van serieus muziektheater tot meer op entertainment georiënteerde concerten. Appels en peren. De beoordelingsvorm moet in dienst staan van de deelnemers en altijd constructief blijven, lijkt me.

Zou dit ook ingevoerd moeten worden tijdens reguliere bondswedstrijden? Ook voor de lagere divisies?

Dat hangt ook af van de vraag die er bij de orkesten ligt, lijkt me. Maar het is zeker iets om over na te denken.

Wat zijn je ambities als dirigent?

Ik heb momenteel twee prachtige orkesten met veel ambities. Er is niets leukers dan met gedreven mensen te brainstormen en muzikale concepten te ontwikkelen. En als je dan na een periode van hard werken een prachtige voorstelling hebt gespeeld is het heerlijk om weer helemaal blanco te beginnen. Maar met een ervaring rijker. Opnieuw van niets naar iets. •

“

Het haalt de spelers uit hun comfortzone, maar ze krijgen daar ook veel voor terug.

VERENIGINGSPROFIEL

KNA Beek trots op jeugdafdeling

In de rubriek Verenigingsprofiel zet Klankwijzer een willekeurig gekozen vereniging in de schijnwerpers.

In deze aflevering een portret van harmonie Kunst na Arbeid uit Beek (Gelderland).

TEKST: JEANNET BOVERHOF
FOTO: AANLEVERING KNA

Twee jaar geleden vierde de vereniging haar 95-jarig bestaan. Met het plaatselijke Kulturhus als uitvalsbasis is Kunst Na Arbeid Beek present bij vrijwel elke feestdag en herdenking in het dorp en de regio. Drie jeugdprojecten houden de harmonie in stand. “We mogen niet klagen”, opent Jos Orval zijn beschouwing over het ledental. Jos is al 45 jaar verbonden aan de vereniging en vertelt dat de gemeente Berg en Dal veel muziekverenigingen telt. Sommige spelen op een hoog muzikaal niveau. Maar veel clubs worstelen ook met de aanwas van leden. KNA Beek repeteert wekelijks in het Kulturhus van Beek, een ontmoetingsplek van meerdere dorpsverenigingen. “Ook de plaatselijke schutterij met drumfanfare repeteert hier”, vertelt Orval. Zelf koos hij als kind voor de harmonie toen zijn schoolklas bezocht werd door twee bestuursleden van KNA. “Dat maakte diepe indruk op mij, misschien wel vooral omdat deze mannen allebei in uniform waren. Zij demonstreerden allerlei fascinerende muziekinstrumenten en vertelden hoe leuk het was bij de harmonie.” Na zijn aanmelding was er niet echt sprake van een vrije instrumentkeuze. Hij leerde de beginselen van de klarinet “omdat er daar nog genoeg van in de kast lagen, vermoed ik.” Hoe dan ook, met drie klasgenoten sloten ze zich aan bij KNA. Jos doorliep sindsdien vrijwel alle secties van de harmonie (saxofoon, euphonium, trombone, bariton) en speelt vandaag de dag bastuba. De teller van het ledenaantal staat

anno 2019 op 45 leden, waardoor dirigent Leo van Zantvoort met een evenwichtige bezetting kan werken. Leo is al 30 jaar verbonden aan de harmonie en het bevalt van beide kanten heel goed. Orval: “Je ziet elders wel eens dat dirigenten maar kort blijven, maar ik zeg altijd *never change a winning team*.” Jaarlijks verzorgt KNA Beek drie à vier binnenconcerten en evenzoveel buitenconcerten. Concoursdeelname is geen issue. “Natuurlijk willen we wel op een behoorlijk niveau muziek maken. Deze keuze heeft te maken met onze regelmatige instroom. Nieuwe leden uit de opleiding, zowel jongeren als zij-instromende volwassenen, wil je niet belasten met onhaalbare muzikale orkestambities”, legt Orval uit.

MUZIEKPROJECTEN

KNA Beek startte zo’n tien jaar geleden met het organiseren van muziekprojecten op school. Tegenover het Kulturhus, waar KNA elke dondagavond repeteert, zit basisschool De Biezenkamp. In samenwerking met een particuliere (ongesubsidieerde) muziekschool werd werk gemaakt van de opzet van De Blazersklas in groep 7. Er was 30.000 euro nodig om voor alle leerlingen een instrument aan te schaffen. Onder leiding van een professionele muziekdocent kreeg de hele klas 10 à 12 weken gezamenlijk muziekles. “Na vier jaar hebben we de organisatie van deze twee jaarlijkse schoolprojecten zelf ter hand genomen. Één van onze leden is inmiddels afgestudeerd aan het conservatorium

en bleek bereid om zich hiervoor in te zetten.” KNA Beek is dan ook heel blij met Marieke van Ruitenbeek. Zij dirigeert niet alleen het opstaporkest De Jeugdbende maar is ook de muziek(vak)leerkracht

die het driejarige schoolproject *Biezenklank* leidt in het kader van de regeling Muziekimpuls, het stimulerings- en subsidieprogramma om nog meer kinderen in aanraking te brengen met muziekonderwijs. “In samenwerking met de school verzorgen we jaarlijks op *De Biezenkamp* ook het project *KNA Akkoord*, een kennismakingscursus waarbij de kinderen ook een eigen instrument mee naar huis krijgen”, vertelt Orval. In de (twee) groepen 4 ligt de nadruk op algemene muzikale vorming. De kinderen worden daarbij begeleid door het KNA-muziekteam, waarin (naast Marieke) vier orkestvrijwilligers actief zijn. Ook de groepsleerkrachten zijn betrokken bij deze lessen. In acht wekelijkse lessen krijgen alle kinderen van groep 4 na een theoriegedeelte afwisselend een half uur groepsles en een half uur klassikaal muziekles, op blokfluit. Geïnteresseerde muzikantjes worden daarna in een cursusprogramma verder begeleid op een blaasinstrument naar keuze.

OUDERCONTACTEN

“Vervolgens is het zaak om deze jonge leerlingen goed te begeleiden”, zegt Orval. En dat gebeurt vooral via contacten met de ouders. “Onze ervaring is dat de relatie en communicatie met ouders de belangrijkste bepalende succesfactor is”, stelt Orval, die zelf zeker een dag per week uittrekt voor deze vrijwilligerstaak. Vooral in het begin van de lessen is het goed om ouders te wijzen op nut en noodzaak van thuisstudie, ook al is het maar 10 minuten per dag. “Soms worden dit soort tips slechts voor kennisgeving aangenomen. Maar we vinden het goed om ook de ouders te betrekken bij de

muzikale ontwikkeling van hun kind.” Natuurlijk moeten de kinderen het vooral zelf leuk blijven vinden. Daarom worden ze bijvoorbeeld al na ongeveer een halfjaar les opgenomen in De Jeugdbende. Dit opstaporkest kent op dit moment zeven leerlingen en repeteert wekelijks met ondersteuning van volwassenen uit het harmonieorkest. “Je merkt dat de kids het leuk vinden om met leeftijdsgenoten op te trekken.” Ook zij-instromende volwassenen vinden het trouwens leuk om muziek te leren spelen in dit opstaporkest. “We prijzen ons gelukkig met een actieve jeugdcommissie die drie keer per jaar een activiteit organiseert voor onze muzikale jeugd. Zo was KNA Beek in 2017 de organiserende gastvereniging van een jeugd play-in, waaraan 40 jeugdleden van zes collega-verenigingen uit de regio meededen. De Jeugdbende speelt bij elk concert van het harmonieorkest. “Ja, ze horen er echt bij. Ze dragen bijvoorbeeld hun eigen blauwe outfit net als het verenigingsblauw van het harmonieorkest”, vertelt Orval. Dit seizoen wordt er weer opgetreden tijdens het carnavalsconcert en het voorjaarsconcert. Bij de drie seizoensafsluitende buitenconcerten neemt de Jeugdbende steeds 20 minuten van het verenigingsconcert voor haar rekening. Daarbij worden uitdagende werken als *Phantom of the Opera* en *The Sound of Music* niet geschuwd. En na de zomervakantie komt er weer een Blazersklas KNA voor alle zevende groepen van de Biezenkamp. “Elk jaar houden we er 4 tot 6 nieuwe jeugdleden aan over. Wat dat betreft loont dit soort schoolprojecten nog steeds”, besluit Orval. “Ook al moet je er veel tijd en energie in steken.” •

KNA beschikt over een evenwichtige bezetting.

Verenigingsprofiel

Naam:

Harmonie Kunst na Arbeid Beek.

Opgericht:

22 maart 1922.

Aantal leden:

45.

Repetitielocatie:

Kulturhus Beek

Website:

www.harmonieknaabeek.nl

BONDSCOACH • BIBI MULLER

“Goede sfeer haalt het beste in mensen naar boven”

■ Sporters op individueel niveau beter maken en in een goede sfeer het beste uit ze naar boven halen. Dat is het doel waarmee Bibi Muller de Nederlandse twirlequipe klaarstoomt voor de Europese kampioenschappen in Italië.

TEKST: FRANK VERGOOSSEN • FOTO: AANLEVERING NBTA

“

Ik heb altijd gezegd: als er nog iets is dat ik in de twirlsport zou willen doen, dan is het bondscoach zijn van de Nederlandse ploeg.

Het bondscoachschap staat in schril contrast met haar dagelijkse werk. Als gespecialiseerd oncologieverpleegkundige op de dagbehandeling van het Antonie van Leeuwenhoek Ziekenhuis in Amsterdam wordt ze dagelijks geconfronteerd met de keerzijde van het leven. “Het is niet zo dat ik mijn activiteiten in de twirlsport zie als een uitlaatklep”, zegt Bibi Muller, de bondscoach van de Nederlandse twirlploeg. “Het is de combinatie van beide die het zo mooi maakt. Overdag ben ik bezig met mensen die in een heel andere fase van hun leven zitten, terwijl ik me in mijn vrije tijd beweeg in een wereld waar het er nog allemaal heel onbevangen aan toe gaat. Dat maakt het besef om alles uit het leven te halen extra groot. Dat is ook de reden dat ik zoveel waarde hecht aan een goede samenwerking en een leuke sfeer. Het zijn de absolute voorwaarden om het beste in mensen naar boven te halen. Zo sta ik zelf ook het leven: vooral positief zijn.”

HAARSCHERP

Bibi Muller bereidt momenteel de Nederlandse twirlploeg voor op de

Europese kampioenschappen volgende maand in Italië. Sinds haar benoeming in januari heeft ze haarscherp op het netvlies staan hoe ze haar rol gaat invullen. “De klasseringen op tussentijdse wedstrijden gelden voor mij niet als de belangrijkste criteria”, zegt de opvolgster van Sabina Hoogendijk. “Ik wil vooral vooruitkijken. Het einddoel, dat is het belangrijkste. In dit geval de Europese kampioenschappen in Italië. Daar moet de sporter zijn hoogste niveau halen.”

WEDSTRIJDCIRCUIT

Hoe hoog de lat moet liggen om internationaal mee te kunnen doen, weet Bibi Muller maar al te goed. Ze zag op zekere dag een muziekkorps met majorettes voorop door de straten trekken. Ze was meteen verkocht. Bij de toenmalige verenigingen TVL Leidschendam en The Kopergirls Leiden groeide ze uit tot een succesvolle twirler. Van 2004 tot 2011 was ze op hoog niveau actief in het wedstrijdscircuit. Nam als soliste op de onderdelen 1-baton, 2-baton en dancetwirl deel aan zowel het WK als het EK. Ook in teamverband kwam ze veelvuldig uit op

internationale wedstrijden. Behaalde diverse Europese titels en veroverde tal van podiumplekken. Na haar actieve twirloopbaan begeleidde ze verschillende toppers, onder anderen Lindsey Driessen, Sabine Mouthaan en Demi van Moerkerk, naar nationale en internationale successen. Met haar benoeming tot bondscoach gaat een wens van de 29-jarige Zuid-Hollandse in vervulling. “Ik heb altijd gezegd: als er nog iets is dat ik in de twir sport zou willen doen, dan is het bondscoach zijn van de Nederlandse ploeg.”

WEDIJVEREN

De afgelopen maanden heeft ze haar ogen goed de kost gegeven. Vanuit haar rol als bondscoach volgde ze de prestaties op de wedstrijdvloer op de voet. “Je kijkt nu met een heel andere blik naar wedstrijden”, vertelt ze. “Voorheen was je vooral met je eigen solisten bezig. Nu kijk je meer naar wat Nederland te bieden heeft. Hoe staan we ervoor? En wat kunnen we nog verbeteren?” Ze constateert dat twir sport er in ons land goed voor staat. Op Europees niveau kan Nederland wedijveren met de top. “Dans- en twirtechnisch gezien doen we het de laatste jaren stukken beter. Nederland is absoluut een goed twirland.”

Maar het kan natuurlijk altijd beter. Dat denkt de nieuwe bondscoach te bereiken door persoonlijke aanpak. Ze gelooft heilig in een individuele benadering. “Het is lastig om in zijn algemeenheid aan te geven op welke onderdelen we ons als land kunnen verbeteren. Iedere sporter heeft zijn eigen kwaliteiten. De een is beter in dit, de ander in dat. Het is zaak om wat goed is verder uit te lichten en dat wat minder goed is naar een hoger niveau te brengen. Ik wil per individu bekijken wat er voor nodig is om het beste uit zichzelf te kunnen halen.”

VERTROUWENSPERSOON

Maar niet alleen op technisch gebied wil ze er voor de sporter zijn. Ze wil ook een vertrouwenspersoon zijn waarbij selectieleden met al hun vragen en problemen kunnen aankloppen. Veel energie stak ze de eerste maanden van

haar bondscoachschap dan ook in het leggen van contacten en kennismaken. “Ik vind het belangrijk dat de sporter mij straks ook weet te vinden als er omstandigheden zijn die goed presteren belemmeren.”

In haar plan van aanpak staat ‘samenwerking’ met hoofdletters geschreven. Voor het behalen van goede resultaten is volgens haar een optimale werksfeer tussen alle betrokken partijen onontbeerlijk. “Ik wil me er voor inzetten om de saamhorigheid te versterken. Niet alleen met de sporters, maar ook met de docenten. Coach en pupil maken samen immers de meeste uren. Door een goede sfeer raken mensen gemotiveerd.”

Behalve met de coaches wil ze ook juryleden en de overige leden van het begeleidingsteam heel nadrukkelijk bij dat proces betrekken. De toevoeging van een sportpsycholoog aan het

Bondscoach Bibi Muller:
“Dans- en twirtechnisch
gezien doen we het de
laatste jaren stukken beter.”

begeleidingsteam is volgens haar van grote waarde. “Sommige twirlers zijn fantastisch maar kunnen dat door de zenuwen op belangrijke momenten niet laten zien. De sporters moeten niet alleen technisch, maar ook mentaal goed voorbereid zijn.”

DRIVE

De benoeming tot bondscoach geldt in principe voor één jaar. Bibi Muller steekt niet onder stoelen of banken dat ze er dolgraag nog een extra jaartje aan zou willen vastplakken. WFNBT (World Federation of National Baton Twirling Associations) heeft het WK in 2020 toegewezen aan Nederland. Ze droomt ervan om het Nederlandse team tijdens dit grote internationale evenement in eigen land te mogen aanvoeren. Bibi: “Het is fantastisch dat het WK volgend jaar in Nederland wordt gehouden. Het zorgt voor een

extra drive binnen de hele sector. Een WK is met de deelname van Amerika toch net wat groter, spannender en uitdagender dan andere wedstrijden. Veel sporters kijken tegen de Amerikanen op en zullen bereid zijn om komend jaar extra hard te trainen om erbij te kunnen zijn.”

Ook kan het WK in eigen land de twirlsport qua uitstraling een geweldige boost geven. De buitenwereld heeft er totaal geen notie van dat twirlen op hoog niveau gelijk staat aan topsport. Trainingsweken van 10 tot 15 uur zijn geen uitzondering. “Twirling is een onderschatte sport”, zegt Bibi. “Mensen kunnen zich niet voorstellen hoe ongelooflijk veel uren erin gaan zitten om dit op topniveau te kunnen beoefenen. Dat geldt niet alleen voor de sporters, maar ook voor begeleiders, bestuurders en leiders. Ook zij steken er enorm veel uren in.” •

De Nederlandse equipe is klaar voor de Europese kampioenschappen in Italië.

Lente en zomer 2019

Zondag 7 april 2019, 14:30 uur Concertzaal Tilburg
 Harmonie Sub Umbra Veldhoven o.l.v. Arjan Gaasbeek
 Muziekvereniging Concordia Berkel Enscht o.l.v. Henk Mertens

Zondag 26 mei 2019, 19:30 uur Chassé Theater Breda
 Koninklijke Harmonie Sophia's Vereniging Loon op Zand
 o.l.v. Jos Schroevers
 Harmonie Euphonia Teteringen o.l.v. Römānō Mediati

Zondag 2 juni 2019, 14:30 uur Concertzaal Tilburg
 Harmonie St. Michaël van Thorn o.l.v. Ivan Meylemans en Johan de Meij m.m.v. Brabant Koor (instudering Louis Buskens)
 Solisten: Claudia Couwenbergh – sopraan, Hans de Jong - saxofoon
 Programma: • Première Symfonie 5 - Johan de Meij • Time of Outrage - Putz • Fellini – Johan de Meij • Echoes of War - Prokofiev

Donderdag 1 augustus 2019, 20:00 uur Tiliander Oisterwijk
 Zomer Orkest Nederland
 o.l.v. Berjan Morsink en Jules van de Loo

0577 411 556

Groepsovernachtingen voor Muziek

Bij Stichting Paasheuvelgroep houden we van blije gezichten, van lekker samen zijn in een mooie natuurlijke omgeving. Wij geloven in het traditionele (muziek) kamp, maar dan wel in een hedendaags jasje.

- ✓ Meerdaagse muziek- en reperteerkampen
- ✓ Meerdere oefenruimtes in de accommodatie
- ✓ Met grote recreatiezalen voor de hele groep
- ✓ Tot maar liefst 192 personen in 1 gebouw

48 VERBLIJVEN IN:

> Austerlitz	> Huizen	> Stroe
> Baarn	> Oosterhout	> Teteringen
> Epe	> Oostvoorne	> Vierhouten
> Evertsoord	> Ossendrecht	

www.groepsgebouw.nl/muziek

Geef je concert een boost!

Plaats je eventposter op KNMO Klankwijzer

Naast de gratis vermelding van activiteiten in de agendarubriek, biedt KNMO Klankwijzer ook de mogelijkheid om evenementposters en flyers te plaatsen op alle onderdelen van het nieuws- en informatieplatform.

- Opvallend -
- Grootschalige verspreiding -
- Directe link naar eigen website -

Meer informatie:
redactie@klankwijzer.nl

AANJAGER JAN-WILLEM VAN KRUYSSSEN

Friesland pakt door met *Van krimp naar groei*

Nu met Leeuwarden-Fryslân Culturele Hoofdstad 2018 het zaadje is geplant, wil Friesland de positieve energie vasthouden om de amateurmuziek een flinke boost te geven. De provincie Fryslân trok 100.000 euro uit om de Organisatie van Muziekverenigingen in Fryslân (OMF) te helpen bij het toekomstbestendig maken van de amateurmuzieksector. Namens de OMF is cultureel ondernemer Jan-Willem van Kruyssen in de functie van aanjager aan de slag gegaan om het muzikale verenigingsleven in de provincie onder de loep te nemen. Zijn eerste bevindingen: "De Friese muziekwereld vertoont opvallende gelijkenis met het Friese terpenlandschap."

TEKST: FRANK VERGOOSSEN • FOTO'S: FV MEDIA PRODUCTIES

Jan-Willem van Kruyssen leidt het project *Van krimp naar groei*.

Het zijn niet alleen interne factoren waarmee muziekverenigingen in Friesland worstelen. Ook extern liggen er nog heel wat uitdagingen op het pad. Al direct na zijn aanstelling werd Jan-Willem van Kruyssen met de neus op de feiten gedrukt. De provincie Friesland stelde weliswaar een ton beschikbaar om de amateurmuziekwereld nieuwe impulsen te geven, maar zag de sector vervolgens in het kunstplan voor de komende jaren over het hoofd. Provinciale Staten moesten gedeputeerde Sietske Poepjes terugfluiten om de amateurmuziek - nota bene het DNA van Friesland - alsnog een plekje te geven in het nieuwe cultuurbeleid. "Voordat ik eind 2014 naar Fryslân kwam, heb ik jarenlang in het buitenland gewoond en gewerkt", zegt Van Kruyssen. "Wat dan opvalt als je weer terug bent is dat er in Nederland weinig waardering is voor cultuur. 'We' zijn niet trots op onze rijke cultuur. Vooral de amateurmuziekwereld wordt niet naar waarde geschat, terwijl die zo'n belangrijke rol speelt in onze

samenleving.” Van Kruyssen merkt op dat muzikanten en verenigingen in het buitenland door overheden, bedrijfsleven en burgers op handen worden gedragen. In Nederland is het knokken om gezien, erkend en gewaardeerd te worden. “Nederlandse overheden geven bar weinig uit aan cultuur, terwijl ook de maatschappelijke rol van het bedrijfsleven afneemt. Daar komt nog bij dat de fusiegolf van gemeenten in Fryslân wordt aangegrepen om de toch al geringe structurele ondersteuning voor de amateurmuzieksector volledig te schrappen.”

WEERBAARDER

Van krimp naar groei is de titel van het ambitieuze plan van de OMF om de Friese amateurmuziek weerbaarder te maken tegen hedendaagse en toekomstige ontwikkelingen. Vernieuwing, verbinding met onderwijs, bedrijfsleven, overheden en andere vormen van kunst en cultuur, het delen van kennis en meer bestuurskracht moeten ervoor zorgen dat de Friese korpsen en orkesten wat meer kleur op de wangen krijgen. Om een goed beeld te krijgen van de huidige situatie en knelpunten, maar ook van de verborgen successen, is een team rond Jan-Willem van Kruyssen gestart met het maken van een inventarisatie. Dat heeft geresulteerd in een onderzoek onder 40 muziekgezelschappen, verdeeld over 22 verenigingen die echt in zwaar weer zitten, twaalf clubs die een bloeiend bestaan leiden en zes verenigingen die er tussenin zitten. “Een mooie afspiegeling van het ledenbestand met een goede geografische spreiding, stads- en plattelandsverenigingen en een diversiteit in categorie en omvang”, zegt Van Kruyssen. De boedelbeschrijving bracht heel wat hobbels en obstakels aan het licht. De meest voorkomende knelpunten op een rij: gebrek aan ledenaanwas, ontbreken van jeugdbeleid, onderbezetting bij orkesten waardoor de kwaliteitontwikkeling in de knel komt, te grote niveauverschillen, wegvallen van gemeentelijke subsidies, toenemende kosten voor huisvesting, dirigenten en instructeurs, tekort aan bestuurlijke slagkracht, ontbreken

van langetermijnbeleid, te weinig capaciteit om wegwijs te worden in het oerwoud van financiële regelingen, tekortkomingen bij interne en externe communicatie, discrepantie tussen het beeld dat de verenigingen hebben van zichzelf en hun externe imago, etc. Van Kruyssen: “Maar er zitten ook verenigingen tussen die het fantastisch doen. Zij willen de succesfactoren graag delen in het netwerk.”

TRADITIES

Jan-Willem van Kruyssen was sinds eind 2014 actief voor meerdere projecten van LF2018. In opdracht van de provincie was hij onder meer belast met (internationale) fondsenwerving. Voor die tijd was hij als strategisch adviseur en cultureel producent werkzaam in binnen- en buitenland. Hij is door de OMF aangetrokken om als onafhankelijke verbinder het traject *Van krimp naar groei* te leiden. “In het kader van LF2018 heb ik met regelmaat te maken gehad met Friese muziekverenigingen. Hierbij viel mij gelijk al op dat het muzikale niveau erg hoog is. Het speelplezier, de inzet en het enthousiasme zijn aanstekelijk. Pas in een later stadium wordt de problematiek waar deze sector mee kampt zichtbaar. Wat vooral opvalt is het ‘terpenlandschap’. Veel verenigingen zijn naar binnen gekeerd, houden zich vast aan decennialange tradities en werken vooral niet samen. Dat heeft niet alleen met het religieuze verleden te maken. Deze houding is wonderlijk, vooral omdat veel oplossingen voor knelpunten binnen het netwerk liggen. Ze worden alleen niet gedeeld.”

IMAGO

Ook de discrepantie tussen intern en extern imago is een belangrijk punt van aandacht. Van Kruyssen: “De huidige vrijetijdsbesteding van de jeugd is anders dan vroeger. Daar moeten verenigingen zich natuurlijk van bewust zijn. Maar daar moet ook op geacteerd worden. Alleen nieuwe aanwas werven met een paar projecten op scholen is niet voldoende. Waar het om gaat is dat je je leden gemotiveerd houdt met aansprekend repertoire, nieuwe en

“

Voor de amateurmuziekwereld wordt niet naar waarde geschat, terwijl die zo’n belangrijke rol speelt in onze samenleving.

Een groot publiek maakte tijdens de activiteiten rond Leeuwarden-Fryslân Culturele Hoofdstad 2018 kennis met de amateur-muzieksector.

“

Het aantrekken van externe bestuurders uit de politiek of het bedrijfsleven krijgt weinig aandacht.

spannende projecten, maar ook dat je de jeugd betreft bij het bepalen van je langetermijnkoers. Zo liggen er nog meer kansen die nauwelijks worden benut. Bijvoorbeeld door met een zij-instromersproject meer senioren bij je club betrekken”

BESTUURSKRACHT

Een ander zorgelijk aspect is de bestuurskracht. Vanuit de traditie worden leden benoemd of beter gezegd gepromoveerd tot bestuurder. Mensen met een baan, die in hun vrije tijd zelf meespelen en de vereniging ook nog eens moeten besturen. Van een bedrijfsprofiel is geen sprake. Kan niet, stelt Van Kruyssen: “Besturen van een vereniging is een vak apart. Het is een lastig bedrijfsmodel waarbij het belang van de vereniging voorop staat en de leden ‘aandeelhouder’ zijn. Vaak is de tijd en kennis en kunde niet in huis om een strategie uit te zetten om bijvoorbeeld additionele financiering te werven. Het aantrekken van externe bestuurders uit de politiek of het bedrijfsleven krijgt weinig aandacht. Mensen die fris naar je vereniging kijken, een groot netwerk meenemen en deuren kunnen openen waar anderen geen toegang krijgen.”

KRUISTOCHT

De afgelopen maanden zijn alle deelnemende verenigingen bezocht om hun problemen grondiger onder de loep te nemen. Daarna volgt een kruis-

tocht langs de gemeenten voor een ondersteunings-/samenwerkingslobby. Verder zullen enkele verenigingen één-op-één worden gecoacht om enkele ‘best practice’-resultaten tot stand te brengen.

Ook de gemeentelijke federaties worden bezocht om een actievere en meer verbindende rol te gaan spelen in relatie tot de gemeentelijke overheden. Inmiddels zijn ook al diverse workshops gestart om de bestuurskracht te versterken. Zoals projecten die bijdragen aan verbetering van het imago, versterking van de relatie met scholen en werving van kinderen en jongeren. Met diverse externe partners worden ook muzikaal inhoudelijke projecten op touw gezet. Zoals deelname aan de Tune Competitie, een initiatief van een supermarktketen om met onderwijsinstellingen, senioren en muziekverenigingen een bedrijfstune te componeren en te spelen. Ook komt er een project om stomme films uit het Fries Filmarchief van muziek te voorzien, staat er een Coole Kidsnacht voor jeugdorkesten in de steigers en wordt er gezamenlijk toegewerkt naar een Waterconcert in 2020. Van Kruyssen: “*Van krimp naar groei* is niet alleen een ambitieus project, maar voor de deelnemende verenigingen ook een behoorlijk intensief traject. We zijn er echter van overtuigd dat het uiteindelijk een aanzienlijke positieve impact zal hebben op de muziekcultuur in Friesland.” •

Coryfeeën op Adams Flute Festival

Juliette Hurel, Kersten McCall en Wally Hase. Een greep uit de vele nationale en internationale fluitisten die van 12 tot en met 14 april meewerken aan de 14de editie van Adams International Flute Festival.

FOTO: AANLEVERING ADAMS

Fluitiste Anna Garzuly.

Gratis toegang

Adams International Fluit Festival is gratis toegankelijk. Voor deelname aan masterclasses of workshops moet ingeschreven en betaald worden. Vanaf NS-station Weert rijft elke twintig minuten een shuttlebusje naar Ittervoort. Meer informatie: www.flutefestival.nl.

Tal van fluitcoryfeeën verzorgen masterclasses, workshops, concerten en lezingen. Vooral het laagdrempelige en familiale karakter van het festival spreekt amateurfluitisten en professionals aan om ieder jaar massaal Adams Muziekcentrale in Ittervoort te bezoeken.

Een overzicht van de masterclasses: Juliette Hurel (1^e fluitiste van het Rotterdams Philharmonisch Orkest),

Kersten McCall (1^e fluitist van het Koninklijk Concertgebouworkest), Wally Hase (hoofdvakdocent dwarsfluit aan de Universität für Musik und darstellende Kunst in Wenen), Gareth Davies (1e fluitist van het London Symphony Orchestra), Anna Garzuly (1e fluitiste van het Gewandhaus Orchester van Leipzig), Gudrun Hinze (1e piccolo van het Gewandhaus Orchester van Leipzig), Eyal Ein-Habar (voormalig 1e fluitist van het Israel Philharmonic Orchestra) en Anna-Cathérine Hein-

zmann (de nieuwe fluitprofessor van het Conservatorium van Essen).

Ook zijn er tal van interessante en inspirerende workshops waarbij je zelf aan de slag kunt, onder andere over ademhaling, houding, improvisatie, jazz, samenspel, concentratie en techniek. Alle concerten tijdens het Adams Fluitfestival zijn gratis toegankelijk. Zoals het optreden van het Leipziger fluitensemble Quintessenz, het sextet 6Sense, Wally Hase en Olga Ivusheikova uit Moskou, Ilonka Kolthof op piccolo en de wereldpremière van het 1st European Contra Bass Flute Ensemble. Ook zijn er weer nieuwe programmaonderdelen. Egbert Jan Louwerse presenteert zijn *Soundscape*-programma, waarmee fluitisten actief een muzikaal landschap kunnen componeren. Jazzgrootheid Ali Ryerson uit Amerika verzorgt een workshop voor fluitisten die zich in de jazzmuziek willen verdiepen. Tilmann Dehnhard komt met een improvisatieworkshop, terwijl Rogier de Pijper een samenspeelsessie voor fluitisten van 40 jaar en ouder leidt. Voor fluitisten onder 16 jaar is er op zaterdag en zondag een speciaal programma met onder meer Berdien Stenberg. Gelijktijdig met het fluitfestival vindt bij Adams de grootste fluitbeurs van Europa plaats. •

Warming up voor musici? Toch maar doen!

 Het is tien voor acht. De repetitie begint over 10 minuten. Je bent net op tijd in het repetitielokaal waar de toonladders je al om de oren vliegen. Links staat iemand voorover gebukt naar zijn tenen te reiken. Rechts maakt iemand grote zwaaien met zijn armen. Tref je dit wel eens aan op jouw repetitie? Waarschijnlijk niet! Warmspelen van je instrument is normaal, maar rekken en strekken om je lichaam voor te bereiden op de inspanning, dat zie je nergens.

TEKST: JANA HOUBEN • FOTO'S: FV MEDIA PRODUCTIES

Vera Baadjou is revalidatiearts en werkzaam op de 'kunstenpoli' van de afdeling revalidatiegeneeskunde van Adelante, locatie Maastricht UMC+. Ze haalde vorig jaar het NOS Journaal met haar onderzoek naar het voorkomen van lichamelijke klachten bij musici. "Vooral bij kunstenaars is het belang van een goede lichamelijke gezondheid voor het uitvoeren van hun vak een ondergeschoven kindje," zegt Vera Baadjou. "Iedereen weet dat RSI voorkomt als je veel achter de computer zit, maar niet dat het ook voor kan komen als je bijvoorbeeld een muziekinstrument bespeelt. Als je als musicus met een klacht naar de specialist gaat, krijg je misschien te horen dat je moet rusten of een tijdje moet stoppen, maar er is altijd wel een belangrijk concert of concours dat wacht. Met dit advies kunnen musici dus niet uit de voeten." Daarom kun je als muzikant terecht bij de 'kunstenpoli'. Maar niet alleen als muzikant, ook als danser, schilder,

beeldhouwer, edelsmid of met wat voor kunstbeoefening dan ook, kun je met vakspecifieke klachten terecht bij de kunstenpoli.

Vera weet zelf ook hoe het is om een instrument vast te houden en naar een concours toe te leven. Ze speelt bugel bij fanfare Sint Cornelius in Schin op Geul. "Dit is wel belangrijk om de musici te kunnen begrijpen. Ik heb zelf niet aan het conservatorium gestudeerd, maar ik kan me wel goed in de situatie verplaatsen. Het is nodig om een klik te hebben met de doelgroep."

GEWICHT

De meest voorkomende klachten bij musici komen voor vanaf de rug naar boven: rug, nek, armen, handen en schouders. De klachten zijn afhankelijk van het instrument, hoe je het bespeelt en hoe je het vasthoudt. "Zo zie je bij klarinetten vaak klachten bij de duim, door het gewicht wat op de duim rust. Deze klachten kunnen

Vera Baadjou deed onderzoek naar het voorkomen van lichamelijke klachten bij musici.

doortrekken in de gehele arm. Bij blazers zie je ook problemen met de embouchure, bijvoorbeeld het niet meer goed gecoördineerd kunnen bewegen van de lippen.”

VERSCHIL

Wat betreft de klachten bij musici is er een verschil tussen amateurs en professionals. “Professionals hebben vaak klachten door het musiceren. Ze maken veel onregelmatige uren, hebben weinig invloed op het repertoire en ze moeten strikt doen wat de dirigent vraagt. Dit beperkt de autonomie van de professionele musicus. Als ze ergens last van hebben kunnen ze niet zo maar ‘nee’ zeggen: er moet toch brood op de plank komen.” Dit speelt bij de amateur minder. Toch zie je ook bij de amateurmuzikant soms een hele hoge belasting, bijvoorbeeld bij de voorbereiding op een concours. “In plaats van één keer per week je instrument vast te houden, ga je dat nu veel vaker doen. Op repetitiedagen ben je opeens de hele dag muziek aan het maken. Dit beïnvloedt vaak reeds bestaande klachten. Dat zijn de amateurs die ik bij de poli ook kan helpen.” Bij amateurs komen de klachten meestal niet dóór het musiceren, zoals bij professionals, maar versterkt het musiceren reeds bestaande langdurige klachten.

Zelfs studenten aan conservatoria hebben al te maken met klachten door het musiceren. Marjon van Eijdsen, Vera’s voorganger op de kunstenpoli, kreeg veel studenten op het spreekuur en bedacht dat er toch iets gedaan zou moeten worden aan het preventief behandelen van pijnklachten bij musici. In die tijd is Vera begonnen bij de kunstenpoli, waar ze haar onderzoek is gestart met een vragenlijst voor studenten op conservatoria om te kunnen inventariseren hoeveel klachten er zijn bij studenten. Daaruit bleek dat 67 procent van de studenten klachten ondervindt, gerelateerd aan het veelvuldig musiceren. “Je kunt wel klachten hebben, maar ben je er ook daadwerkelijk door beperkt bij het muziek maken? Dat is namelijk nog erger,” volgens Vera Baadjou. 52 procent van de studenten bleek ook echt last te ervaren tijdens het musiceren. “Toen dachten we: als het bij de opleiding al zo erg is, dan moeten we proberen er wat aan doen.” Dit resulteerde in het Presto-project op vijf conservatoria in Nederland, gericht op zowel preventieve behandeling als behandeling van reeds bestaande klachten. In dit Presto-project, waarover Klankwijzer destijds berichtte, kwam naar voren dat klachten onder andere voortkomen uit psychische druk bij muzikanten.

“

Als je onderuit gezakt zit in je stoel, dan kun je ook niet lekker doorademen.

Vera Baadjou: “Je kunt musiceren positief beïnvloeden door een goede houding te hebben.”

“

Voor ieder instrument is het raadzaam je lichaam voor te bereiden op de inspanning.

Je moet continu pieken, je hebt podiumangst of je bent een perfectionist. “Je bent de hele week aan het oefenen en dan kom je bij de leraar die het nog niet goed genoeg vindt. Of je bent de beste in je eigen fanfare en als je op het conservatorium komt is iedereen supergoed. Waar sta je dan? Hoe ga je daarmee om?” Deze stress heeft een lichamelijke uitwerking. Stress bouwt op in je lichaam, waardoor je je spieren niet meer optimaal kunt gebruiken. Met psychische klachten kun je dus indirect je musiceren beïnvloeden.

HOUDING

Een andere veroorzaker van klachten bij musici is een slechte houding. “Je kunt musiceren positief beïnvloeden door een goede houding te hebben. Niet alleen om klachten te voorkomen, maar ook om zo goed mogelijk te kunnen spelen. Je hebt je lichaam nodig om een instrument te kunnen bespelen en als je logisch nadenkt: als je onderuit gezakt zit in je stoel, dan

kun je ook niet lekker doorademen. Je hebt geen ademsteun en je klank gaat achteruit. Biomechanisch gezien is het dan ook moeilijker om je vingers te bewegen. Het beïnvloedt je speeltechniek, waardoor je bijvoorbeeld veel meer kracht gebruikt dan eigenlijk nodig zou zijn.” Daarom, adviseert Vera, is het aan te raden samen met je muziekleraar te letten op je houding. Door de kennis van de poli (over het optimaal gebruikmaken van je lichaam) te combineren met de kennis van je muziekdocent (over het zo goed mogelijk bespelen van je instrument), optimaliseer je je spel. “Dus het is erg fijn als de docent mee wil komen naar het spreekuur.”

TE LAAT

Opvallend is dat de interesse voor de houding tijdens het musiceren meestal pas ontstaat zodra er klachten zijn. Maar als je eenmaal klachten hebt is het eigenlijk al te laat. “Bij sporters is het heel normaal dat ze beginnen met een warming-up en eindigen met een cooling-down. Als een sporter wil gaan pieken dan bouwt hij dat geleidelijk aan op. Dat is gebaseerd op hoe je lichaam functioneert. In de muziek zie je daar weinig van terug, terwijl dat juist zou kunnen helpen.” Het instrument wordt altijd warm gespeeld voor een repetitie, maar je lichaam opwarmen? Ho maar. Zelfs Vera doet hier niet aan mee. “Ik heb gisteren repetitie gehad en dan doe ik het ook niet. Op het moment dat ik klachten zou krijgen, zou ik daar pas op gaan letten.” Toch zegt ze: “Zorg dat je even je schouders en je rug losmaakt. Als muzikant heb je een goede lichamelijke conditie nodig. Voor ieder instrument is het raadzaam je lichaam voor te bereiden op de inspanning.” En als je dan toch last krijgt van klachten bij het musiceren, blijf daar dan niet te lang mee lopen. “Muziek maken is een superleuke hobby. Als je om wat voor reden dan ook last krijgt is dat zonde. Bij de kunstenpoli kun je terecht met al je vragen. Je komt hier terecht met een verwijzing van de huisarts. De poli is heel laagdrempelig. Wacht dus niet te lang met het vragen van advies.” •

- 192.263 views in 4 maanden
- 1.000 websitebezoekers per dag
- 8.054 abonnees nieuwsbrief

ADVERTEREN VOOR ELK BUDGET

informeer naar de vele mogelijkheden:

REDACTIE@KLANKWIJZER.NL

1. Nieuwsapp
2. Nieuwswebsite
3. Nieuwskrant (digitaal)
4. Nieuwsbrief
5. Magazine

Juliette Hurel

Anna Garzuly

Gareth Davies

Paul Edmund-Davies

Wally Hase

Kersten McCall

Gudrun Hinze

Beldien Stenberg

Eyal Ein-Habar

Anna-Cathérine
Heinzmann

Gareth McLearnon

Tilmann Dehnard

Ali Ryerson

Olga Ivusheikova

Niall O'Riordan

Sophie Dufautrelle

Ilonka Kolthof

Egbert Jan Louwerse

Quintessenz

Rogier de Pijper

Istanbul Flute
Ensemble

Irene Hulst

Trio Manestri

Helga Henckens

6 Sense

Workshops • Concerts • Competitions • Lectures • Exhibitions

www.flutefestival.nl